

Молода Україна

журнал українського демократичного молоді

РІК ВИДАННЯ XXXII.

ЛЮТИЙ — 1982 — FEBRUARY

Ч. 308

Ансамбль ОДУМ-у "Кобзарі" в Ст. Кетеринс, Онт. 1981 р.

ISSN 0026-9042

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

В Канаді:

B. Yaremchenko,
28 Frontenac Rd.
London, Ontario

Leo Lupul
130 Pilkington St.
Thorold, Ont. L2V 1B4

T. Boyko
2582 Cornwall Dr.
Penticton, B.C.
Y2A 6X3

В США:

Головний представник
Alex Poszewanyk
5240 N. Le Caire Ave.
Chicago, Ill. 60630

Iw. Ivahnenko,
72 Feather Bed In.
Hopewell, N. J. 08525

I. Jemetz,
2941 Amboy Road,
Warren, N. Y., 13164

W. Ponomarenko,
5802 Vandalia Ave. S. W.
Cleveland, Ohio, 44144

У зах. Німеччині:

Mychajlo Ihnatenko
2. Hamburg — Wandsbek,
Lesserstr. — 225
West Germany

В Англії:

A. Bondarenko
78 Kensington Park Rd.
London W. 11, — England

Австралія:

T. Myronenko
P. O. Box 302
Parramatta, N. S. W.
Australia 2150

МОЛОДА УКРАЇНА

Едас Центральний Комітет
Об'єднання Демократичної
Української Молоді.

Голова ЦК: В. ПЕДЕНКО

Редакція Колегія:

Л. Ліщина, С. Голубенко,
Ю. Криволап, В. Рєдак,
А. Лисий, О. Пошиваник,
Л. Павлюк.

Адміністратор Зіна Корсъ

MOLODA UKRAINA

A Ukrainian Monthly Magazine
Published by the Central Committee
of the Ukrainian Canadian Youth
Association — ODUM

In USA — Association of American
Youth of Ukrainian Descent.

President: V. PEDENKO

18 Henderson Ave.
Thornhill, Ontario, Canada
L3T 2C0

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Річна передплата

У США, у Канаді і в Україні 12.00 доларів
Ціна одного примірника: 1.25 дол.

В Австралії 8.00 дол. (австрал.)
Ціна одного примірника: 90 центів

В Англії і Німеччині 9.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 1.00 дол.

В усіх інших країнах Європи 7.50 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 85 центів (амер.)

В усіх країнах Південної Америки 7.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 65 центів (амер.)

Зазначене число після прізвища передплатника означає останнє число журнала, за яке заплачено передплату.
За зміну адреси просимо присилати поштові значки або інтернаціональні купони (International coupon) на суму 25 канадських центів.

Редакція не приймає матеріалів без підпису автора і застерігає за собою право скорочувати статті і правити мову; рукописів не повертає.

Статті підписані прізвищем або ініціялами автора не завжди відповідають поглядам редакції.

За зміст і мову оголошень редакція не відповідає.

Листування з редакцією та адміністрацією просимо слати:
MOLODA UKRAINA,

Box 40, Postal Station "M", Toronto, Ontario, Canada, M6S 4T2

В ЦЬОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ: Поезії — С. Караванський, В. Стус, Л. Гусин, Г. Черінь. А. Галан — Гість з іншої планети. С. Голубенко — Видатний майстер церковної музики. Л. Савер — Життя в Мюнхені. Ю. Криволап (мол.) — Чи треба одружуватися зі своїми. Іван Світличний тяжко хворий. Г. Гордієнко — Гарбузи. Платівка ансамблю ОДУМ-у "Кобзарі". О. Архімович — Унікальна праця. Сторінка Юн. ОДУМ-у. Листи до редакції.

На обкладинці: Члени ансамблю бандуристів "Кобзарі" філії ОДУМ-у в Ст. Кетерінс. Керівник Оксана Метулинська. (Імена членів на ст. 3).

Фото Вас. Корженівського

Святослав КАРАВАНСЬКИЙ

РІДНА МОВА

Мово рідна!

Чому я люблю
Дзвін твоїх влучно сплетених тонів,
Що прийшли до мистецьких салонів
З вуст селян, що орали ріллю?

Чи тому, що в красивих словах
Простславляла ти царство тиранів
І під брязкіт ганебних кайданів
Дух покори вселяла в серцях?

Ні, люблю я тебе не тому.
Що служила царям і магнатам,
Тим, хто хтів наш народ спрямувати
У неволю та вічну пітьму.

Полюбив я і щиро люблю,
Рідна мово, за те твої тони,
Що рабів безіменні мільйони
Вклала душу у тебе свою.

Горе й радість співали в піснях,
Беручи не за морем натхнення,
А в турботах і праці щоденій
І в прославлених битвами днях.

Ще тепер можна часто почути,
Як співають пісні запорізькі:
"Яром йде Дорошенкове військо,
А на горі женці жито жнуть".

Мав нагоду нераз я стрічати
Хор людей випадкових в вагоні:
"Розпрягайте — заспівував — коні,
Та й лягайте — гримів — спочивати!"

За одвічну стихію твою,
За твоє немудроване слово,
Я шаную тебе, рідна мово,
І, як кращого друга, люблю.

Благовіщенськ

1956

ХРЕСТ БАТЬКОВІ

Коли, пірнувши в думи швидкоплинні,
Я бачу цвінттар чи могильний пагорб,
Враз про синівську згадую повинність —
На батьковій могилі звести надгроб.

Пробач мені, небіжчику безрадний,
В моїм естві воскреслий рідний батьку!
Що я в строку у "зрілоІ" громади
На цей обов'язок не збив достатку.

Бо хто ж учив мене душевним словом,
А деколи і згідним з честю ділом,
Що є шляхетне, гідне, поступове,
А що є прояв хамства й звіросили?

Тому й не зміг я вийти в людоводи,
Такі тепер звичайні та шановні,
Хоч саме там знайшов би був нагоду
Свою синівську сповнити обов'язь.

Отож, пробач, небіжчику мій перший,
Що я життя дописуючи повість,
Звів пам'ятник тобі у свому серці,
А ще на цих двох клаптях паперових.

Нехай усі, хто звик до обелісків,
З паперу цього, як з плити, читають,
Що ти весь вік плекав у серці іскру
Лихому злу не датись на поталу:

Що чесний був за всякої умови,
Що покладався весь свій вік на працю,
Що, попри всі погроми розвищацькі,
Любив і пісню рідну й рідне слово;

Що ти не був жорстокий, заздрий, мстивий,
Що не вдававсь ніколи до диктату,
В очах же злих, неситих і чванливих
Був "диваком", "святым", "простакуватим".

Тож будьмо, батьку, й далі диваками!
Я, як і ти, прожив свій вік в дивацтвах.
І, щоб жила про тебе добра пам'ять,
Цей хрест твоїм же виздобив багатством!

Барашево, Травень-79

**

Уночі, коли сном глибоким
Засипає тюремний двір,
Лину я, загубивши спокій,
У країну казкових мрій.

Бачу я серед хвиль туману
Ніжну, лагідну, чарівну
Невідому свою кохану —
Безталанну свою весну.

Де ти?

Хто?

I коли зустріну
Чистий погляд очей твоїх,
Відшукаю за мить єдину
Щастя,
радість,
нагхнення,
сміх?

Магадан, 1955

МОЕ РЕМЕСЛО

Кинути слово, щоб бомбою стало!
 Кинути слово, щоб мури тряслось!
 Кинути слово, щоб всіх хвилювало!
 Кинути слово — мое ремесло!

Думку родити, щоб совість будила!
 Троїла мужність і нищила зло!
 Щоб маяком негасущим світила!
 Думку родити — мое ремесло!

Горе-недолю вазнати жорстоку,
 Мук незліченне прийняти число,
 Власну мізерність збагнути глибоку,
 Вічно страждати — мое ремесло!

Кинути слово і думку подати!
 Гостру, як бритва, і чисту, як скло!
 Муку страшну і жорстоку вазнати!
 Світ обновити — мое ремесло!

1956

ОРИСІ (Ірині Сеник)

У темній хащі лісу вікового,
 Де вічний присмерк виглушив траву,
 Де тільки і росте, що гриб убогий,
 Натрапив я на квітку польовоу.

Сухого ґрунту відшукавши клаптик,
 Зросла вона на зло усім табу —
 Хай тільки сонце тут засвітить раптом
 Бодай якусь часинку на добу!

Тенденцій цвіте степових просторів!
 Про що ти сниш у нетрях лісових?
 Який тебе тут вітер запроторив
 Рости, як символ обріїв ясних?

Тобі б щоранку митися росою,
 Впиватись сонцем, вабити комах...
 Так ні ж...

— Тепер милується тобою!
 Постійна сіра сутінь у корчах.

Навіщо, не збагну, примхливий вітер
 Заніс сюди твоє гнучке стебло?
 Прирік тебе рости, цвісти й пахтіти
 Там де ніщо й ніколи не цвіло?

Усякий раз, згадавши чорну хащу,
 Пригадую я квітку чарівну
 І сам себе щораз питую:

— Защо

Судив їй Бог так мало талану?

Його шляхи для смертних — таємниця,
 А втім я хтів би знати, що за знак?
 Чого мені ночами часом сниться
 У нетрях лісу зрослий дикий мак?

Сосновка, 1974

ДИТИНІ

Не потурай ніколи злим
 І не ставай по боці злого,
 Нехай нещасного й слабкого,
 Нехай і скривдженого злим!

Бо злий свою покаже злість,
 І, як не підфарбовуй,
 Не вчи, не школъ і не виховуй,
 Він злом на ласку відповість!

І доброту твою, твій дар, —
 Мій чистий серцем, щирий хлопче, —
 Він опоганить і розтопче
 І вийде з нею на базар!

Він злий не тільки тим, що злий,
 Він ще й лукавий, завидчий,
 Він серцем страшно холоднющий,
 Байдужий, лютий і скупий!

Злий скрізь і заєжди раб нутра,
 Він глузд віддав у рабство шлунку
 І задля власного рятунку
 Стежки нечесні вибира.

Між злих і сам ти станеш злим,
 Одвикнеш мислити помалу,
 З лихим примирився началом
 І трупом зробишся живим.

Гляди ж душі не убивай!
 Простись з усім, що йде од злого
 І на крутих життя дорогах
 Ніколи злу не потурай!

Сосновка, Листопад-72

ПОРАДА

Щоб іншого перемогти,
 Переможи самого себе
 І не лякайся там, де треба,
 Шляхами зрешення іти.

І ще одне:

На голос світу,
 На кепкування злі юрби
 Одну йно відповідь роби:
 Не помічай — вони ще діти,
 Зречися їхньої хвалиби.

Та не зрікайсь лише надій
 І дум, що душу напосіли,
 І тих святих, які з могили
 До нас доносять голос свій.

Жагучий вир думок та мрій
 В тобі пробудить силу духу,
 І будуть, як пророка, слухатъ
 Народи мудрий голос твій.

Рудник Матросова, 1943

Із збірки "Мое Ремесло" 1981

Анатоль ГАЛАН

ГІСТЬ З ІНШОЇ ПЛЯНЕТИ

ВІД АВТОРА

Кожне оповідання, а тим більше повість, чи роман — вигадка автора, яка складається з типових для даного часу компонентів. Чому ж вірять цій вигадці, де 50% правди, а інше — авторський домисл? Бо така сила слова, сила мистецтва, що полонить людську душу, примушує її вірити.

Особливо багато "домислу" в так званих, фантастичних оповіданнях. Усім відомі появі популярно званих "тарілок", чи "блудців", начебто посланців, чи репрезентантів інших планет. Є й очевидці тих явищ, при чому кожний говорить по-своєму. Одні бачили звичайних людей, лише в якихось чудніх убраних, інші — карликів, треті — тварин, не схожих на земних обивателів.

Де ж правда, хоч та відносна, п'ятівідсоткова? Її нема, і тому виникло в нас гумористичне прислів'я: "бреше, як очевидець"...

А якась же правда мусить бути. І чи не краще, дотримуючись земних зразків, уявляти собі гостя з іншої планети такою ж людиною, як усі ми, лише обдарованою неземними прикметами? Чи не краще погодитись із тим, що інопланетні кораблі, які бачать тут, на землі, перемогли закони віддалі й вільно собі літають з планети на планету, не б'ються, як земні аеропляни. Ну, і ясно, що мешканці далеких планет конче відзначаються від мешканців наших, себто, ім невідомі старість і смерть, вони можуть жити "скільки схочуть".

У цьому оповіданні й проводиться думка незнаного, яка може стати знаним, тільки для того потрібно часу, розрахованого не на один десяток літ, а може, на сотні, чи й тисячі років.

Скільки фантастичних оповідань, хоч би її жульвернівських, уже стали дійсністю. Плавання під водою, мандрівка на Місяць... А наука ж безмежна в своїх винаходах, вона ще може принести безліч нового.

Значить, лишається чекати, юк сказав поет:

Не ми, то хтось, а мусить же дійти
До істинно божеського пізнання!

**

У чорному небі стугоніло. Космічна артилерія била навмання, то тут то там, спалахуючи грізними відсвітами. Дощ падав не навально, а з хвилинними павзами, наче набирає сили. У цей час до дверей кількаповерхового будинку підбіг молодий чоловік, порився в кишені, дістав ключа з кишені, намацав замок, і лише тоді зауважив біля стіни похилу постать.

— Хто це? — спитав.

У відповідь почулося схлипування.

— Хто ви? Чому не заходите до середини?

— Я тут не живу...

— Де б ви не жили, а в таку погоду на дворі бути не можна. Ходімо!

Незнайома постать покірно підвелась й попленалась за своїм випадковим рятівником. Вестібуль будинку був тъм'яно освітлений, але в мокрій постаті кожний упізнав би дівчину. У руках вона тримала досить великий пакунок.

Вінда спинилася на п'ятому поверсі. Хлопець відмкнув двері свого помешкання, пропустив перед супутницею й сказав:

— Ну, давайте знайомитись. Вінсент Мечик, студент. А ви? Стійте! — раптом згадав студент, — таж на вас же сухої нитки нема. Ідіть направо, там сестрина кімната, а в шафі різні її уборання. Сестра поїхала до батьків, тож вибирайте, що вам потрібно з одягу, а тоді поговоримо.

Дівчина зніяковіла.

— Я має своє, ось тут, у вузлику. Хіба попрошу щось тепле на плечі...

— Ідіть у другу кімнату, там знайдете все, що вам потрібне.

За кілька хвилин гостя повернулась у сестриному фланелевому халаті і в її хатніх пантофлях.

— Сідайте. Хочете юсти?

— Мені так незручно, містер, я ж вас ніколи не бачила...

— То не має значення, ось я зараз щось приготую, бо й сам голодний, як пес, не встиг сьогодні пообідати.

Енергійний господар миттю заставив стіл різними найдками.

— Де ви живете?

— З учоращеного дня ніде. Ночувала на залізничному двірці.

— Що ж сталося?

— У мене рік тому померла мати. Спочатку було важко без неї, та люди пристосовуються до зміни обставин, мусіли й ми з батьком пристосуватись. Усе йшло нормально, але недовго. Батько в мене ще молодий, йому тридцять дев'ять років. І ось познайомився він з тридцятилітньою розведеною жінкою, закохався в неї та й оженився. Від того й почалось. Не знаю чому, але мачуха з перших днів спільногого життя мене зненавиділа. Все було не так. І одягалася я не під її смак, і їла проти нормальних правил, і говорила занад-

НА ОБКЛАДИНЦІ

Перший ряд зліва: Петро Мельничук, Леся Прокопець, Марійка Ківіряк і Петро Крочак. Другий ряд: Оксана Метулинська, Михайлина Бабій, Ірина Коніт, Надя Гаврилюк, Олександр Качура, Роман Шпитковський, Іван Качура, Дмитро Шпитковський, Рома Черниш, Леся Коніт, Галина Заяць.

то голосно... Словом, більмо в оці. Я наодинці з батьком скаржилася йому, та він увесь у полоні мачухи, радив не звертати уваги на її ущіпліві зауваження, помиритись тощо. Я й не звертала, аж поки та несамовита жінка не почала мною командувати, як служницею: принеси, подай, забери, зроби, перероби... Не було кінця тим наказам. Природно, мене це обурювало, але я терпіла. Та позавчора, розлютившись, що я не швидко виконала якусь її забаганку, вона вдарила мене в обличчя і крикнула: "Іди з хати до всіх чортів!" Отож, я й пішла світ-за-очі, бо не хочу бути ганчіркою в чийсь руках.

— Скільки вам років?

— Сімнадцять.

— А як вас зовуть?

— Діна Зенко.

— Значить, ви не американка?

— Чому не американка? Я тут народилась.

— А батько?

— Батько переселився з Німеччини. Розповідав мені про свою батьківщину Україну, звідки він походить, там ще й тепер є наша рідня.

Хлопець замислився, оглянув струнку, ясноволосу безпритульну гостю і сказав:

— Ось, що, Діно, навіть, коли й перестане дощ, вам іти нема куди. Ви десь учитеся?

— Учусь. На першому семестрі університету. Вже три дні пропустила.

— Не треба пропускати. Якісь гроші у вас є?

— Маю п'ятдесят доларів.

— На перший час вистачить, а далі щось придумаємо. Між іншим, моя сестра теж студентка першого семестру, хоч ви могли її й не знати, бо ж там багато людей. Будете жити покищо у нас...

Діна спинила вдячний погляд на хлопцеві.

— Але ж мені треба взяти деякі речі вдома. Як я їх візьму?

— Дуже просто. Поїдемо разом, я скажу, що ви моя наречена, й питання буде вичерпане.

— Сумніваюсь. Адже й батько й мачуха знають, що в мене ніякого нареченого не було, навіть хлопці не заходили в наш будинок, і так, ані сіло, ні впало...

— Діно, дивіться на речі по-дорослому. Тут молодь має свої права, юридично від батьків не залежить. В кожному разі, закон стоятиме по вашому боці, якщо до того дійде.

**

Молоденька сестра Вінсента Інеса дуже зраділа, що в неї буде подруга, та ще й колега по університету, наказала братові негайно роздобути ліжко, поставити його в третій, вільній кімнаті, і почала жартувати:

— Ти Діна, а я Інна, значить, до рими. Будемо жити в мірі і згоді. На Вінса не звертай уваги, він весь у своїх книжках, хоче бути всесвітнім ученим. Ну, а ми звичайні дівчата, нам наука потрібна постільки, поскільки... Знайдемо собі добрих хлопців, повиходимо заміж, народимо дітей, оце й буде наше покликання і кар'єра.

Вінсент посміхнувся.

— Ти дурна коза. Десяток дітей? А чим їх годуватимеш? Не вистачить і батьківської фарми!

— А я що ж, лежатиму в ліжку? Буду працювати, допоможу чоловікові...

— Допоможеш... витрачати гроши.

— То вже побачимо. Якось буде!

**

Перепустивши один день, Вінсент і Діна поїхали забирати її хатні речі.

— А ви автом керувати вмієте? — спитав хлопець, вправно викручуючись між потоком авт.

— А як же! Навчилась від батька давно, а в день свого шіснадцятиріччя здала іспит і дісталася дозвіл їздити.

— Це добре, моя сестра теж має дозвіл.

Коли під'їхали до помешкання Діниного батька, вона засумувала й довірливо призналася Вінсентові:

— Боюсь. Дуже боюсь. Знаю, що тато вже на праці, а як зустріне мене мачуха? Чи пустить до хати?

— Пустить, — заспокоїв хлопець, — безсумнівно пустить, ось побачите...

І справді, гарна й пишна, як троянда, жінка, кинувши уважний погляд на елегантного гостя, чарівно посміхнулась і запросила:

— Заходьте, заходьте. А ти, Дінусю, де так довго була? Ми з татом хотіли вже звертатись до поліції, думали, може трапилось якесь нещастя...

Я прийшла забрати свої речі, — сказала сухо Діна.

— Он як! А куди ж це ти переїжджаєш, якщо не секрет?

— Пані! — втрутівся Вінсент, — ми заручені з Діною, і вона житиме в нашій родині. А поженимось тоді, як я скінчу університет, себто, за рік.

— Дуже приємно, дуже приємно, — зашебетала гарна жінка, — сподіваюся, що й нас запрощите на весілля?

— Це само собою, — поважно відповів хлопець, — де ж то є такий звичай, щоб на весілля не запрошували батьків? А до того часу, якщо дозволите, ми будемо вас відвідувати.

— О, дуже прошу і від себе й від чоловіка. А ви лишіть нам свою адресу, щоб ми знали, де наша дочка й не турбувалися за неї.

Чуйливе вухо зразу б уловило фальш у тому "не турбувались", але Діні важливо було, як кажуть, розрахуватися без скандалу. Добре, що вона не сама, що з нею стороння людина. Коли поверталися, Діна зауважила:

— Ви талановитий актор, Вінсе, так невимушено виконали ролю нареченого, що я щиро сміялася в душі. Але я вам дуже вдячна за цю ролю, інакше все так гладко не пройшло б. Ну, а тато в мене добрий, він догадається в чому справа і не лишить дочку без допомоги. Тепер я спокійна.

**

На п'яту поверсі було чотири квартири, однак, безпосереднього зв'язку між ними не було.

При зустрічі в спільному коридорі, або на вулиці віталися, вигукували обов'язкове "гав ар ю?" і все. Стиль родинного відокремлення в натурі американської людності, так тут заведено здавна.

Інна Мечик і її брат були винятком. Вони прибули до Америки ще дітьми здалекої Чехо-Словаччини; батьківщину свою майже не пам'ятали, але зберегли в собі європейський дух, оте спілкуння, що є невід'ємною прикметою європейців. Уже в тому факті, що змокла постать під стіною будинку викликала співчуття й жалощі, крилася загадана прикмета. Адже тут не звертають уваги навіть на тих, кого вдень грабують, чи й забивають, мовляв, моя хата скраю, я не поліція, хай вона захищає людей...

Так ось, Інна попередила Діну:

— Ми американці, але не замериканізовані, живемо за своїми традиціями. У батьків на фармі справжня Чехо-Словаччина, не сучасна, а давня, масариківська, ідеалістична... Там сусіди приходять запросто, "на вогник", посидіти, поговорити, або й позичити склянку цукру, якщо не вистачило до поїздки в місто. Мій брат також дуже компанійська людина. До мене він ставиться трохи зверхнью, бо ж на сім літ старший від мене, а в той же час я йому найдорожча, так само, як і він мені. До нас завжди учащають люди; і молоді, й старі, якісь науковці, бо ж брат студіює психіатрію, хоче бути професором у тій галузі і йому потрібна фахова консультація. Ось зазирни в його кімнату, тільки не лякайся...

Кімната Вінсента, справді, була незвичайна. В шафі й на полицях повно книжок. На столі креслюнки, діяграми. В кутку, накритий простирадлом кістяк людини. А ще безліч якогось спортивного приладдя, зваленого в купу.

— Це Вінс вправляється, — пояснила Інна. — Виходить на балкон, стає на голову й ходить на руках, підмощує дошку з цвяхами й лягає на неї. Я спочатку лякалась, боялася, що пораниться, а він сміється. Hi, — відповідає, — не поранюсь, бо загартований, згідно з науковою йогів. Та хай їм цур, тим йогам, це не нашого розуму справа.

Приїздив Дінин батько, переконався, що дочка, справді має добре мешканеві умови і сказав:

— Ти, Діно, пам'ятай: тато тебе ніколи не забуде, оплачу твоє навчання, всі життєві витрати, ну, й помешкання...

— Hi, пане інженер, — втрутівся Вінсент, — квартира — це вже справа моя. Ви мені вибачте за той невинний водевіль з "нареченю", що ми його розіграли у вашому помешканні, як кажуть, "для користі справи", але платити мені не треба. Кімната була вільна, ніхто на неї не претендував. Я мав одну сестру, а тепер маю дві, тільки їй усього. Не думайте, що я бідний...

**

Вінсент часто повертався додому пізно, бо, крім навчання, були в нього ще інші додаткові справи, в тому чергування в психолікарні й вивчення гіпнозу, тісно пов'язаного із психологією. Він і сам пробував свої сили в цій дещо таємничій галузі, та наслідки поки що були незначні.

ВИСЛІДИ КОНКУРСУ ТВОРЧОСТИ МОЛОДИХ

Цей конкурс був проголошений у нашому журналі в 1980 році. На жаль, специфічні умови конкурсу, які обмежували вік його учасників і ставили певні вимоги щодо жанру, виключили деякі з надісланих творів.

Жюрі у складі: М. Гавриш, проф. А. Степовий, О. Харченко, В. Педенко і Л. Ліщина, розглянуло решту матеріалів і прийшло до висновку, що через загальний їх літературний рівень першої нагороди цього разу не давати взагалі. Решту нагород присуджено як подано нижче.

II нагороду (300 дол.) — Ліді Савер з Оквіл, Онт., Канада

III-ту нагороду (200 дол.) — Юрієві Криволапу (мол.) з Балтимор, США

IV-ту нагороду (100 дол.) — Ромі Мазурець з Піккатавей, Н. Дж., США

Пану Федору Бойкові — фундаторові конкурсу висловлюємо щиру подяку за його заохочення нашої молоді до літературної праці.

Усім учасникам конкурсу бажаємо успіху в їхній діяльності.

Жюрі ухвалило рекомендувати редакції журнала "Молода Україна" надрукувати всі надіслані на конкурс матеріали.

ЖЮРІ

— Сила волі! — казав молодий психіатр сестрі й Діні, — ось у чому головне. Треба мати таку силу, щоб її цілком підкорялася воля іншої людини, її нерви, її індивідум. Я уроюю пацієнтів, що в нього нема жодних болів, і він їх не відчуває. Я наказую зробити те, що він не хоче, і він робить. А скільки є шахраїв-гіпнотизерів, які користуються з людських слабощів і штовхають обезволених на дурниці. Особливо нерозвинений опір злій волі жінок...

Багато цікавого переповідав дівчатам Вінсент зі своїх спостережень умовохворих. Ось один, літній уже пан, уроїв собі, що він гриб. Сидить весь час навпочіпки, постогнє, просить, щоб його не турбували з іжею, бо він її не потребує, живиться виключно соками землі. Доходило вже до крайнього виснаження організму, і тоді відомий психіатр узявся лікувати хворого гіпнозом. Сів у кутку, навпроти й наказав пустити зі стелі, з спеціального приладу, дрібний дощик.

— Хто ти? — спитав хворий.

— Я гриб!

— I я гриб.

— A я росту! — сказав лікар, потроху підводячись і струшуючи з себе дощові краплі.

— I я росту! — відповів хворий, так само підводячись.

Коли ж обидва вирівнялись, хворий уже не схотів сідати навпочіпки, попросив їсти й поступово, день за днем прийшов до себе.

Другому умово-хворому здавалося, що в нього в череві годинник. Він зовсім не міг спати, скаржився, що годинник йому заважає. Гіпноз не допоміг. Тоді зробили фіктивну операцію, себто, розрізали шкіру навколо голови, розуміється, під загальним наркозом, і показали зоперованому забруднений кров'ю годинник.

— Так, — сказав хворий, — дякую вам, тепер годинника нема.

Одного вечора Вінсент повернувся додому дуже збуджений і зразу ж почав розповідати:

— Дівчатка, коли б ви побачили те, що я бачив... До нас, на зайняття групи гіпнотизерів, завітав якийсь невідомий чоловік. Зовнішньо він нічим не відрізнявся між звичайних людей, тільки очі його були незвичайні, наче зроблені з металу, і чорні, як антрацит. Що він виробляє! За його наказом, поважні професори й іхні асистенти бігали навколо столу й гавкали. Самі собою пересувались меблі. Від його подуву гасло електричне світло в кімнаті. А мені особисто він пробив наскрізь мускули цвяхом, без жодної анестезії, і я не відчував болю.

Вінсент одвернув рукав і показав руку нижче плеча.

— Ось тут, дивіться. І не лишилося найменшої плямки. А найдивніше те, що він напросився до мене в гості на завтрашній вечір. Чому саме до мене, не знаю. Спочатку спитав: у вас діти є? Ні, кажу, нема, всі дорослі. То я вас завтра відвідаю, мажна? Розуміється, я відповів: будь ласка! Ти, Іннусю, постараєся приготувати щось смачне, аби гість не подумав, що американці скупі й негостинні. Мені таки здається, що він не з тутешніх.

**

Перед наступним вечером весь апартамент Мечників сяяв чистотою на честь несподіваного гостя. Дівчата постарались, усе було враховано, наче мав відбутися іспит з боку найвищої урядової особи, від якої залежала доля всіх мешканців багатоповерхового будинку.

Гість з'явився точно о сьомій, як обіцяв, кинув пильний погляд навколо й назвав себе.

— Роммель. Тільки не німецький фельдмаршал, а просто

Вінсент і дівчата вклонились, хлопець, по праву господаря, відказав:

— Мене ви вже знаєте, а це — моя сестра Інна і... теж сестра Діна. Є ще в нас батьки, але вони мешкають на фармі, двадцять миль звідси. Очі гостя блистили цікавістю.

— А чи не могли б ми завтра поїхати до них?

— До них? Чому ж... Поїдемо.

Зауваживши хвилинне вагання в голосі Вінсента, гість заспокоїв:

— Ви не бійтесь, я не примушу батьків гавкати, як ваших професорів. То був з моого боку, може, й дурний жарт.

Під час вечері, гість їв дуже мало, а від чарки відмовився зовсім.

— Дякую, не п'ю, це мені шкодить.

— Пане Роммель, — сказав Вінсент, — дозвольте мені вас запитати: звідки ви родом?

— З Сатурна.

— З Сат... А де воно, таке місто?

— Це не місто, а планета.

У дівчат і у Вінсента поширилися очі.

— Планета? Справді?

— Не тільки жив, а й живу тепер, тут я мимоходом...

Вінсент подумав, що має справу з божевільним і поспішив погодитись.

— Звичайно, звичайно, ми вам віrimo!

— Ні, ви мені не вірите, але я хотів, щоб хоч одна душа на землі знала правду про "інший світ", як тут кажуть. Отже, які будуть у вас запитання, а після я додам дещо від себе.

— На якому апараті ви пересікаєте космічний простір?

— Цей апарат у нас давно винайдено. Для нього будьяка відстань не має значення. Він не може впасти і не може загорітися. Зрештою багато людей на землі бачило, так звані літаючі блюдця, чи диски. Оде є той апарат.

— Скільки ж літ живуть ваші люди? — спітала Інна.

— Скільки схочуть. Смерти в нас нема.

— Нема смерти? Але ж люди родяться?

— Родяться. Так само, як і у вас. Місця, харчу й одягу вистачить для всіх.

— І живуть вічно?

— Ні, не вічно. Деякі просто втомлюються жити й тоді переходятя у сон, хоч їх завжди можна розбудити.

— А хворіють?

— Хворіють. Та в нас досконало працює медицина. Нервові хвороби лікують гіпнозом, органічні — за допомогою хірургії. Хворий орган не лікують, а викидають і замінюють його штучним, металевим, або пластиковим.

— Однак, мозку не заміниш! — переконливо зауважив Вінсент.

— Саме мозок замінити найлегше. Хворий викидають, а на його місце, в черепну коробку, вставляється електронний. Отож, психічне лікування зайве, а тому науки "психіатрії" в нас нема.

Слухачі сиділи, як заворожені. Було вже пізно, і дивний інопланетний гість сказав:

— От що, мої молоді друзі, я бачу, мені не вистачило б цілої ночі на задоволення ваших питань. Тому я зараз залишу, а о дев'ятій ранку ми поїдемо на фарму, і там побачите, як я відлітатиму додому. Гаразд?

— Ще одне запитання, пане, — похопилася Діна, — звідки ви так добре знаєте англійську мову?

— Я володію багатьма земними мовами, — відповів гість, — мені на вивчення мови потрібно небагато часу, тиждень, не більше...

— То, може, ви знаєте й чеську?

— Знаю.

— І українську?

— Знаю.

— Бували там?

— Бував під час війни, тільки мені не сподобалось...

— Чому?

— Тому, що там, де панує комунізм, батько ненависті, добра ніколи не буде.

— А у вас хіба нема ненависті?

— Ні. А тому нема й злочинів, нема несправедливості, в нас усе підпорядковано любові, як заповідав ваш Христос...

**

Ранком уся компанія їхала на фарму. Авто вів Вінсент, гість сидів поруч водія й пильно розглядав околиці.

— А у вас гарно, — сказав він, — тільки повітря не досить свіже через нафтові гази. Пора б уже це усунути, замінити чимсь іншим.

— Чим?

— Атомовою, або сонячною енергією. Ми вже давно користуємося з сонця, а його енергія невичерпна.

Дівчата на задньому сидінні про щось тихенько розмовляли між собою.

— Діно! — покликав гість.

— Прошу! — відповіла дівчина.

— Ви оце їдете на фарму перший раз і трохи хвилюєтесь, бо ж Вінсент має тільки одну сестру...

— То ви проникаєте і в людські думки? — скинувшись хлопець.

— У нас там кожний проникає, а тому ніхто не говорить неправди, її виключено з ужитку.

Батькові Вінсента дошкуляли постійні болі голови. Ось і сьогодні він сидів, похнюплений, укріслі на веранді й тупо дивився перед собою, час від час ковтаючи якусь брунатну рідину.

— Добриден, пане батьку! — привітався гість по-чеському. — Ви що, нездорові?

— Ох, пане, коли б же я був здоровий!

— Голова?

— Голова.

— То нічого, — сказав дивний гість, — від цього дня болів у вас не буде.

Він поклав руку на чоло старого фармера, хвилинку потримав без руху, потім ховзнув угору і вниз.

— Ну?

— Не болить, їй-бо, не болить! Пане докторе, чим я вам віддячуєсь?

— Я не доктор, — відповів гість, — а дякувати можете тому Богові, в якого вірите.

Багатий фармер, як хлопчик, упадав перед своїм несподіваним рятівником, показував йому своє господарство, возив на моторовому човні по власному озері, хвалився бистроногими породистими кіньми.

— Діти мої, — казав він, — міські, а ми з дружиною не дуже любимо місто, нам і тут добре. Лишайтесь у нас хоч на тиждень, відпочинете, наберетесь сил, у нас є чим прийняти гостей.

— Ні, — відповів гість, — дякую вам, сьогодні я відлітаю.

— Відлітаєте? Куди?

— Далеко...

ЗУСТРІЧ ОДУМ-У США Й КАНАДИ

З УКРАЇНСЬКИМ

ГРОМАДЯНСТВОМ У 1982 РОЦІ

відбудеться

3, 4 і 5-го вересня 1982 року

В ЧІКАГО, США

Перед вечером гість сказав:

— Ну, підемо на луг, туди прибуде мій літак.

— А де ж ваші речі? — спитала фармерова дружина.

— Речі? Речей зі мною нема, вони в літаку. Тільки я прошу всіх вас до того літака не наблизатись.

Гість дістав з кишені якусь невелику коробочку, потиснув гудзика на ній, і раптом звідти вирвалася смужка сліпучого сяйва і полинула в небо. А за яких п'ятнадцять хвилин над лугом замерхтів золотий диск, трохи покружляв і сів на траву. Жодного шуму від диску не було, як не було й запаху, чи диму.

— Може, ви ще колись до нас завітаєте? — спитав Вінсент.

— Цілком можливо. Тепер уже я знаю, де ви мешкаєте й обов'язково відвідаю вас.

Гість потиснув усім руки, а Вінсентові одночасно передав якийсь малий мішечок. У непорушному дискові, що стояв на віддалі двохсот метрів, не було помітно присутності живої істоти, але перед наближенням самітного пасажира, в ньому тихо загурчало, відчинилися двері й на землю впали сходи з поруччям. Гість відлетів блискавично, наче розтанув у повітрі. Тоді Вінсент дістав із кишені передану йому річ і глянув на неї. У шкіряному мішечку, переливаючись усіма кольорами веселки, лежав великий діамант, а на клаптику паперу, до нього доданому, короткий напис:

"Вінсентові й Діні — шлюбний подарунок".

Сергій ГОЛУБЕНКО

ВИДАТНИЙ МАЙСТЕР ЦЕРКОВНОЇ МУЗИКИ

(З нагоди 175-ліття смерти Артема Веделя)

Українське національне відродження, що почалось з кінцем XVIII століття, було немов відповідю на всі російські кривди, заподіяні Україні всупереч Переяславській угоді — на скасування гетьманщини, зруйнування Січі, знищення всіх давніх козацьких порядків і перетворення України в провінцію Росії, та ствердило невмирущість українського духа і здатність нашого народу назвіть у найбільш несприятливих обставинах творити величаві пам'ятники рідної культури. Воно висунуло визначні постаті в ділянці філософії, музики, мальарства, різьби і літератури.

В ділянці музики це була тріяда славних композиторів Березовського, Бортнянського і наймолодшого з них Веделя, які розвинули різні жанри духовної і світської музики.

Саме в ділянці церковної музики розвивалась творчість Артема Веделя, народженого в 1767 році в Києві в міщанській родині і вихованого в Києво-Могилянській Академії. З дитинства виявилось його природне обдарування, чудовий музичний слух, гарний голос, нахил до співу і гри на музичних інструментах. По музиці один час він вчився у визначного італійського композитора Джузеппе Сарті, коли той перебував у Києві.

Джузеппе Сарті (1723-1802), учень Дж. Мартіні, згодом учитель Керубіні, як композитор-автор багатьох опер і гімнів величаво-патетичного стилю для хору й оркестри, був від 1784 року двірським капельмайстром у Росії і в 1787-1791 роках перебував на службі в Потьомкіна і в часі свого побуту в Києві вчив музиці Веделя, розвиваючи в ньому смак до величаво-патетичних творів.

Ведель володів також прекраснимтенором і як співак не мав собі суперників у Києві.

І коли московський генерал-губернатор Єропкін звернувся до київської митрополії з проханням вислати йому знавця хорової справи для влаштування капелі при генерал-губернаторському дворі, вибір митрополита Самуїла впав на Веделя, який однак не хотів розлучатися з рідною Україною і проти власної волі змушений був іхати в далеку та небажану йому Москву.

Музична діяльність Веделя в Москві була успішна, але не тривала довго. Композитора тягло назад на Україну. Як писав Олександер Кошиць, Ведель пробув диригентом генерал-губернаторського хору в Москві короткий час і після смерті генерал-губернатора Єропкіна швидко повернувся на Україну, якій віддав увесь свій талант і за яку поклав життя як політичний в'язень.

З приїздом на Україну Ведель деякий час провів у Києві, а пізніше переїхав до Харкова і став

там керівником церковного хору корпусного генерала Леванідова. Завдяки цьому генералові він одержав чин капітана, що було для людей міщанського звання, як і тих, що займались лише музикою, дуже рідкісним явищем і свідчило про виняткову обдарованість Веделя.

Композиторська творчість його широко розгорталась. Головною ділянкою її була церковна хорова музика а капела, а головними формами — концерти і частини до Богослужень.

У своїх духовних композиціях Ведель вірно передавав музичною мовою характер тексту. Всі вони визначались красою і витриманістю музичного стилю. Два концерти на два хори "Проповідник вірі" і "Бог Спасе мя" своїм величаво-патетичним звучанням носять виразні сліди впливів Сарті.

Високими якостями позначались і інші концерти Веделя: "Боже, закопреступници возстаše", "Ко Господу внегда скорботи", "Помилуй же мя, Боже, яко немощен єсъм", "Услиши, Господи, глас мой", "Боже, прийдоша язици", "Днесъ Владика твори", "На ріках Вавилонських", "Гласом моїм".

Його частини до Богослужень: "Слава — Єдинородний", "Херувимська", "Милість миру", "Отче наш", "Достойно єсть", "Да ісполняться" повні краси і получили одразу широку відомість.

Дрібні духовні твори: "Не Отврати Лице Твоє", "От юности моєя", "Світе тихий", "Показання Отверзи ми двери", якого є дві редакції на 3 і на 4 голоси, Канон Пасхи — в цілості і "Всенощное бдінє" також у цілості доповнюють творчий доробок композитора.

Веделеві як рідко кому з тогочасних композиторів пощастило досягти великої виразності і простоти мелодійного стилю та ефектовності в хоровому звучанні. Коріння його мелодики простягається в усі шари і галузі української музичної стихії того часу. Помітити її можна в канатах, якими так багата була тоді Києво-Могилянська Академія, в народніх піснях, в козацьких думах, у народніх голосіннях, релігійно-моралістичних псалмах, лірницьких співах, лаврських напівах. З цих джерел походять релігійні настрої музики Веделя, ними живиться її тематика, на них нормується її мова. Загальний настрій цих творів носить у собі серпанок сумовитості, твори подані здебільшого в журлівих тонах. Але характеристичною рисою мелодики її переважно народно-пісенний характер.

В 1792 році Ведель залишив працю в Леванідові, вийшов у відставку і повернувся до Києва та ступив послушником до Києво-Печерської Лаври. Його прихід дуже обрадував лаврських чен-

ців, які сподівались, що з його допомогою значно покращиться якість їх хорового співу.

Але Ведель у скорому часі залишив Лавру і прийнявши на себе подвиг самовідречення, пішов мандрувати. Причиною того, на думку біографів Веделя, могли бути впливи релігійно-філософічних настроїв, що панували тоді в Києво-Могилянській Академії або безпосередній вплив виховання Академії, мандрівного філософа Григорія Сковороди.

Мандруючи по Полтавщині, Харківщині і Чернігівщині, Ведель на деякий час зупинився в Харкові і в 1795-1798 роках був керівником хору музичних клясів при Харківській колегії.

Саме в той час виникли на Україні народні заворушення, спричинені незадоволенням з приводу постійного обмеження стародавніх прав і накинутої народові кріпаччини. Зустрівшись випадково, як подають біографи, з тодішнім царем Павлом I, Ведель особисто передав йому лист з приводу цих розрухів, мотивуючи їх народним незадоволенням з приводу зруйнування Січі і запровадження панщини.

Повернувшись до Києва, Ведель став диригентом хору Київської Духовної Академії. Раптом він був заарештований під заїздом складання політичної проклямациї, ширеної в часі розрухів. Хоч Ведель заперечив висунені проти нього обвинувачення та цілковито виправдався, його за бродяжництво і бурлацький образ життя визнали за умово-хворого та примістили в поправний будинок, де засобом лікування було завдання хворим тяжких тілесних мук. Разом з тим прийшов царський указ з забороною Веделеві займатись композиторською та писемною діяльністю з дорученням адміністрації поправного будинку не давати йому ні паперу, ні чорнила. На думку біографів, це була мабуть царська відповідь на лист, що його Ведель особисто передав цареві. Сталось те, що через півстоліття, вже за пізнішого царя, трапилось з Тарасом Шевченком.

Від тоді до кінця життя Ведель до музичної творчості не вертався. Помер він 27 липня 1806 року в Києво-Печерській Лаврі в загадкових обставинах, не виключено, що вимушеною смертю.

Твори композитора користувались незмінно великою популярністю в народі і виконувались під час церковних відправ. Після революції творчість Веделя як і його старших сучасників Березовського і Бортнянського не видавалась під урядовим закидом, що це церковно-релігійні твори, аж поки вже після останньої війни своїм рішучим виступом Максим Рильський довів глибоку народність цієї творчості і домігся повернення з забуття цих трьох композиторів та поновлення викдання їх творів.

Сладщина Веделя користується великим успіхом і за кордоном. Відомо, як у недавніх часах в рамках Віденської духовної і світської музики з великим успіхом прозвучав концерт "На ріках Вавилонських" Веделя, сповнений за висловом преси величими тugoю і драматизмом. Великою славою тішиться теж "Херувимська" пісня Веделя.

ЧЛЕНИ АНСАМБЛЮ БАНДУРИСТІВ ІМ. ГНАТА ХОТКЕВИЧА ФІЛІЇ ОДУМ-У В ТОРОНТО

запрошуєть Вас на

Б Е Н К Е Т З Н А Г О Д И

15-ЛІТТЯ АНСАМБЛЮ

Рівночасно запрошуєть колишніх членів
ансамблю бандуристів ім. Г. Хоткевича
та всіх бандуристів міста Торонто й околиць
на це відзначення,

яке відбудеться

в неділю 28-го лютого 1982 р.

о 5:30 год. вечора

в залі катедральної громади св. Володимира
при 404 Бетирст вул.

У ПРОГРАМІ:

- МИСТЕЦЬКА ЧАСТИНА
- ВИСТАВА НАРОДНИХ ІНСТРУМЕНТІВ
- РОЗДАЧА ПЕРШОЇ ПЛАТІВКИ
"ДЗВЕНИ, БАНДУРО!"
ЧЛЕНАМ АНСАМБЛЮ

Дорослі — \$15.00 від особи

Молодь — \$10.00   Діти до 12 р. — \$4.00

Квитки набувайте в членів ансамблю й управи

Ліда САВЕР

ЖИТТЯ В МЮНХЕНІ

Жюрі "Конкурсу творчості молодих" присудило Ліді Савер за цей нарис 2-гу нагороду, див. стор. 5.

Мюнхен знаходиться в південній частині Західної Німеччини, в провінції Баварії. Як місто, Мюнхен є надзвичайно цікавий з усіх поглядів. Архітектура будинків є переважно з 18-го й 19-го століть.

Під час Другої світової війни Мюнхен був у руїнах, але німці з американською допомогою все відбудували. Деякі будинки лишилися цілі, особливо в центрі міста, наприклад Marienplatz, де міститься міська рада — Rathaus.

Мюнхен — це місто церков, музеїв і театрів. Найважливіші музеї це: Deutsches Museum — найбільший технічний музей в цілому світі, й Jagdmuseum — мисливський, є недалеко центру. Ті, які цікавляться мистецтвом, знайдуть в Altes Pinakothek картини й різні образи до 19-го століття. Особи, зацікавлені модерним мистецтвом, мають відвідати Haus der Kunst. Час від часу українські мальари мають свої виставки там. Григорій Крук, український скульптор, теж мав тут одну виставку.

Як пройдете мюнхенськими бульварами, відчуєте, що місто просто пахне культурою; музика тут завжди була на високому рівні, не тільки класична, але й модерна. Перша опера відбулася в ньому в 1650 році. Композитори: Моцарт, Вагнер, Штраус та інші, всі бували в Мюнхені. Мюнхенська Staats Opera славиться на цілий світ. Балет можна побачити в Staatstheater am Gärtnerplatz. У Мюнхені є Український Вільний Університет (УВУ), на Pienzenauerstr. 15, в околиці Bogenhausen, недалеко Englischer Garten. Коли люди подорожують по Європі, то багато з них зупиняються в Мюнхені, в Українському Інтернаті, де є можливість перебувати й харчуватися. В цьому будинку також знаходиться Товарицький Клуб, де багато місцевих українців приходять на розмову й шахи.

Українська Католицька громада є на Schönstr. Тут Служба Божа відбувається кожної неділі й у свята. У цьому комплексі є заля й ресторан-клуб.

Українська Православна Громада зустрічається раз на місяць у німецькій каплиці недалеко Wienerplatz i Deutsches Museum. На чолі громади є о. Палладій Дубицький. Церковний хор під керівництвом добродійки — це один з найкращих у Мюнхені.

Отець Палладій є надзвичайно енергійна людина; священик на Баварію, Австрію й Париж, промовеца і вчитель. Він без підготовки виголошує чудові промови. Він, як і його вся родина, життерадісний і дуже приємний. Коли я була в

Ліда Савер

Мюнхені, вони всі мене прийняли, як свою доньку. З ними я мала надзвичайно цікаві часи в Німеччині.

Українці живуть, як й інші люди, але є одна досить вразлива різниця: це люди, які після війни лишилися в Німеччині й придбали тут родини, але не мають німецького громадянства. Їхні діти, які народилися в Німеччині, також не мають громадянства. Дістати громадянство можна, але це коштуватиме від 1,000 до 3,000 німецьких марок (ця сума залежить від заробітку). Мюнхен є політичний центр українців в Європі. Українці з цілого світу з'їжджаються сюди на різні конференції й засідання.

Українці, в Мюнхені народжені, мають різні зацікавлення: студіюють в університетах, вивчають українську мову й культуру та працюють. Одного лише їм бракує: вони нікуди не належать. Вони мають документи т. зв. Reise Pass, у якому написано, що вони є Staatenloss, себто бездержавні. Вони почиваються другорядними людьми і живуть ніби в гетто. Таке життя дуже пригноблює їх — вони не є справжні німці, ані українці, але щось не визначене. Це є досить хитка й важка ситуація, яка, на жаль, створює почуття власної неповноцінності. Проте вони якось дають собі раду, хоч і з перешкодами.

У нас, в Північній Америці, життя цілком відмінне. Ми вважаємо, що багато дечого досягли. Ми маємо золоті нагоди, але не використовуємо їх аж поки не побачимо щось гірше.

Краєвиди в околицях Мюнхену чудові й різно-

ВЕЛЬМИШАНОВНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ!

Гляньте на число журнала "Молода Україна" та число поруч вашої адреси на обкладинці. Якщо число вашої адреси є менше від числа журнала, то у вас є заборгованість.

Читачі у США! Пересилайте свою належність на адресу головного представника в США. Його адреса є в журналі на 2-ій сторінці обкладинки.

Адміністратор "Молодої України"

манітні: гори, долини, ліски, фарми, пивоварні, кав'яні й ресторани.

Близько яких 70 кілометрів від Мюнхену є гори: Міттенвальд, Берхтесгаден, Кенігзей, Штарнбергерзей і Кімзей... В гори можна поїхати трамваєм, де знайдете каварні з чудовими краєвидами й де також продають смачні торти й каву.

Недалеко Мюнхену є півострів Бассербург, на якому є дуже гарна катедра. У Баварії, архітектура церков досить цікава, бані їх дуже подібні до наших українських церков. Людвіг II-й, "Божевільний", збудував три чудові замки в Баварії: Neuschwanstein — найславніший замок, недалено Füssen, він відомий тим, хто відвідують кіно Disney, Herren Chiemsee на острові, збудований за рисунками палацу Versailles, недалеко Парижу й Linderhof.

Кожна пора року приносить зі собою свою красу й святкування. Зимою, від 7-го січня до першої середи Великого Посту, є сезон карнавалу — Fasching.

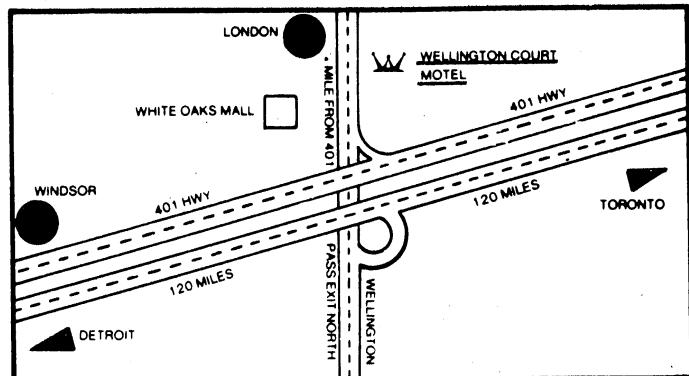
Восени всі святкують Oktoberfest, який почався весіллям і виставкою 170 років тому. Під час Октоберфест усі п'ють пиво і їдять "Brez'n" — такі величезні прецлі "Radi" — білу редьку, кучеряво порізану. Це свято триває 16 днів, від третьої суботи у вересні до першої неділі у жовтні.

Перед латинським Різдвом (Weihnachten) в центрі Мюнхену знайдете Christkindlmarkt. Тут можна купити різні забавки й прикраси на свято.

На Marienplatz, у будинку Rathaus, є механічний годинник, у якому рухаються фігури королів 17-го й 18-го століття два рази денно, в 11-ї годині дня й о 5-ї годині по полуслоні. Туристам це дуже подобається, особливо літом, як сидять в каварнях надворі.

Сама кухня Баварії є досить цікава й смачна. Їхні вироби є зі свинини: "Weisswurst" — білі ковбаски, Leberkäs — такий Bologna, що ніколи й не лежав коло печінки або коло сиру, "Leberknödel". Баварські вареники, "Sauerkraut" і т. д. Пиво продается по цілому місті в літрових кухлях — "eine Mass". В Баварії є всякі пива: "Dunkelbier" — темне, солодкове, "Weiz'n" — пшеничне пиво.

Мюнхен і ціла Баварія дуже цікаві з усіх поглядів, особливо для туристів. Там можна побачити чудові краєвиди й залежно від пори року різні цікаві зміни їх. Для тих українців, які там живуть, справа цілком інша. Якби німецький уряд був більше толерантний, то життя й для них було б прекрасне!

WELLINGTON COURT MOTEL

ОЛЕКСІЙ І МАРІЯ МАКАРЕНКО

власники

1078 Wellington Rd. So. off Hwy 401
LONDON, Ont. N6E 1M2 — Phone (519) 681-1050

Василь СТУС

**

Отак і вікувати,
пізнаєши роки мсти
(це — за добро заплата!).
І — Господи, прости.
Не нарікаю, Боже,
на іспити важкі:
одним стражденним дрожем
злютовано віki.

Та виболіти землю —
нам! Зберегти живе —
нам! І Господь зове —
нас! Бо Його надія —
не фарисеї, ми
(не саддукеї ж скніють
під мурами тюрми).

Нам шлях прослався вгору —
не в бік, не вниз, а — ввісі.

Ми, добротою хорі,
до неба возмоглись,
там наша Україна,
котра не знає грат,
а притиску, а клини,
а помсти — й востократ.

В вселенському стражданні
один твій, Дніпре, зміст.
Держи ж свій біль на грани,
ти нам одним зрівнівсь
із клекотінняммагми.

Натужний біль століть
заповідав нам Ягве.

Кричи ж, коли болить.

Юрій КРИВОЛАП

ЧИ ТРЕБА ОДРУЖУВАТИСЯ ЗІ СВОЇМИ?

Жюрі "Конкурсу творчості молодих" присудило Юрієві Криволапу (мол.) за цю статтю 3-ту нагороду, див. стор. 5.

Питання, чи треба одружуватися з людиною свого походження, викликає інше грунтовне питання: чого люди взагалі одружуються? Відповідь на це друге питання дасть нам кращу можливість зрозуміти значення першого.

Зрозуміти, чому люди одружуються, не тяжко. Я більше ніж певний, що психологи і соціологи до цього часу своїми тезами, повних фактів та аналізів, також нічого нового не відкрили, чого саме люди одружуються. Майже кожному з нас відомо, що людина одружується перш за все, щоб задовільнити свої біологічні й психологічні потреби, себто потреби живої людини. Також суспільство, в якому ця людина живе, ставить перед нею свої додаткові вимоги щодо одруження — бо це суспільство прагне забезпечити своє майбутнє серед інших суспільств світу.

Суть біологічних і психологічних потреб кожної людини можна вмістити в одне речення. Це бажання щасливо прожити від молодих літ до старости у добрих стосунках любові і пошани другої любої вам людини, у парі з якою можна було б досягнути всіх своїх мрій і бажань щодо щасливого життя. Ніхто з нас не хоче жити самотнім, і ми завжди шукаємо притулку, якщо не в родині, то в товаристві своїх друзів, чи ми хочемо до цього признаватись чи ні. Отож, коли людина відчує, що прийшов їй час, вона починає шукати, пізнавати та вибирати людину, з якою вона могла б успішно пізнавати та ділитись радощами кожноденного родинного життя.

Суспільства, особливо етнічні, відіграють подвійну роль в житті свого членства. В одному розумінні, етнічні групи не існували б без активної праці своїх членів, праця яких складається з плекання і розвитку тих культурних надбань, які відрізняють їх від решти інших суспільств світу. Але в той самий час, без цієї етнічної ідентичності, без знання або бажання плекати культурні надбання свого суспільства, члени цієї етнічної групи гублять частину свого власного "Я". Хоч вони й можуть жити серед цього суспільства, але суть їхнього погляду на решту світу або на самих себе змінюється, зникає і доповнюється іншими, нехай сильнішими, але чужими ім впливами.

Культури міняються зі змінами тих людей, що їх створили, але в той самий час вони залишають своїм членам ім'я та традиції даної спадщини, яка й відрізняє їх від інших суспільств, що існують в світі.

Що стосується питання одруження, то етнічні групи, на мою думку, в тій чи іншій формі, бажають того самого: щастя своїм членам, про яке я вже згадував, а саме: знайти мир, любов і спокій в серці іншої людини. Вони лише підказують своїм членам, що найкращі перспективи для до-

сягнення цієї глибокої любові існують таки в тому суспільстві, в якому вони вирости: ходили разом до тієї самої етнічної школи, відпочивали по спільніх літніх таборах та разом терпляче вистоювали по дві або дві з половиною години або й довше по неділях у церкві. Що лише там, з того кореня, з якого вони отримали свій перший світогляд та перше пояснення свого і ширшого світу, вони й матимуть найкращі можливості досягнути отого щасливого подружжя. Бо хто краще, твердять етнічні групи, може зрозуміти проблеми, бажання або й взагалі суть даної людини, як не інша людина того самого походження? А хіба потреба для того якнайглибшого розуміння іншої людини і не є базою для тієї любові, яка мусить бути між жінкою і чоловіком?

Отож, головна причина для одруження в своїй власній етнічній групі є та, що чим більше людей одружуватиметься з людьми того самого оточення, то краща буде можливість втримувати і плекати свою культуру. Наприклад, замість того, щоб мати одну людину в родині, яка цікавилася б, і другу, яка не дбала б, або й навіть вороже ставилася б до плекання чужої культури. Краща буде можливість втримувати дану спадщину, коли чоловік і жінка, разом вирішують, що було б варто передати їхнім дітям той самий млин національного чи етнічного усвідомлення, який вони переходили в своєму молодому віці.

Любов, подружжя, життя — є дуже складні процеси, принаймні в нашему суспільстві. Я не пропоную тут когось зводити докути. Кожна молода людина мусить прийти до цього рішення самотужки. Я лише хотів тут висловити деякі думки, які кожна молода українсько-американська людина, яка плянує одружуватись, мусить передумати!

ARMADALE MEAT PRODUCTS LTD.

НАЙКРАЩІ М'ЯСНІ ВИРОБИ

В ТОРОНТО І ОКОЛИЦІ

Крамниця при вул. Блюр коло Джейн

Власник ІВАН ЛЕХНОВСЬКИЙ

2404 Bloor St. West
Toronto, Ontario M6S 1P9

Tel.: (416) 767-3424

ІВАН СВІТЛИЧНИЙ ТЯЖКО ХВОРИЙ МІЖНАРОДНЯ АМНЕСТІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ ЙОГО ЗВІЛЬНЕННЯ

Міжнародна амнестія, яка наглядає за порушеннями прав людини у цілому світі, а зокрема допомагає політичним в'язням, взяла тепер в оборону українського дисидента, який, згідно з інформаціями цієї організації, тяжко хворий після другого вже удару мозку. Речники цієї організації домагаються тепер негайного звільнення І. Світличного з ув'язнення з причини тяжкої хвороби.

Перший удар у І. Світличного наступив 17-го грудня минулого року після операції мозку і тоді наступив частинний параліч лівої частини тіла. Він тепер знаходиться у критичній ситуації, а його дружина заявляє, що він правдоподібно не отримує належної лікарської опіки у місці його теперішнього проживання в місцевості Горноалтайськ, приблизно 3,640 кілометрів від Москви.

Світличний Іван Олексійович 1930 року народження. Науковець, перекладач, літературний критик, активний громадський діяч. За біографічними даними, наведеними у самвидавному журналі "Український вісник", випуск IV з 1971 року, Іван Світличний закінчив аспірантуру при Інституті літератури Академії Наук Української ССР. Наприкінці 1950-их років і на початку 1960-их років часто виступав як літературний критик. Репресивні заходи супроти його особи КГБ почало на початку 60-их років. Його було звільнено з праці у журналі "Дніпро", а в 1964-му році звільнено також з Інституту філософії Академії наук за те ніби, що він виступав на вечорі пам'яті Василя Симоненка в Київському медичному інституті. Покарали також І. Світличного за сміливість виступу проти відомого русифікатора в Україні академіка Білодіда. На початку 1965 року І. Світличного заарештували і звинуватили у тому, що він, мовляв, передавав за кордон вірші В. Симоненка. Після року його звільнені в надії, що він перестрашившись репресій, перестане займатися критикою режиму. Але київський літератор продовжував свої виступи на захист української культури і осіб з нею тісно пов'язаних.

У січні 1970 року І. Світличного знову арештовують разом з великою групою представників вільнодумної української інтелігенції. Попавши після засуду до концентраційного табору ч. 35 Пермської сітки каторжних тaborів і ставши політв'язнем, І. Світличний виступає проти системи особливого насильства і беззаконня. Крім того він брав кількаразово участь в організованих політв'язнями голодівках та інших протестних акціях. Багато співв'язнів І. Світличного і тих, що опісля вийшли на волю, називали його "великою людиною", "людиною твердої волі" тощо, а академік Андрей Сахаров назвав І. Світличного "світлою і мужньою людиною", яка змагається в тюрмі чи на волі за національні і людські права.

Перебуваючи довгий час в ув'язненні, І. Світличний захворів на нирки і високий тиск крові. У серпні 1981 року він дістав другий удар і його

Святослав КАРАВАНСЬКИЙ

ПАМ'ЯТНИК МАТЕРІ

О, найрідніша серед всіх жінок!
Чи можеш ти пробачити мені,
Що, й раз не бувши на твоїй могилі,
Я мало сам не згіб на чужині?

Бо хто ж мені нові прищепить гени,
Щоб я байдужим став до злого зла,
Вітав би радо безпardonний тиск,
Хвалив кайдани, гніт, батіг та кріс?

Щоб, знай, згинався перед злом дугою
І тим в громаді набував ваги,
Щоб, праці підкорившись на словах,
Брехню та підступ обернув на фах?

Де міг би я таку придбати вдачу,
Коли її нема у нас в роду?
Невже водою може стати кров,
А страх заступить розум і любов?

Отим-то, найрідніша серед рідних,
У тебе на могилі я й не був,
Та образ твій у ті далекі дні
Мені нераз являється у сні.

Ти завжди з батьком, (а коли й без батька),
Як президент сімейний та прем'єр,
Як лікар, і кравець, і кулинар,
Мій перший навіку готові старт.

I ще я бачу: на постелі Божій —
Вже на самім порозі небуття! —
Ти вимагаєш точного знаття,
Коли, і хто, і як мені поможе!

Про це не годні внукам розповісти
Ні мідь, ні скло, ні мармур, ні граніт;
To хай вже краще ѹде цей вірш у світ
I забуття нехай воює з хистом!

Барашево, Травень-79

стан тепер значно погіршився. Міжнародна амнестія дораджує всім людям доброї волі включитися в акцію звільнення Світличного, і писати листи до міністерства внутрішніх справ СССР, генерального прокурора, советських амбасад і до урядів у місцях свого проживання.

("Свобода")

Г. ГОРДІЄНКО

ГАРБУЗИ

*I вилиті в літній ливарні
З прозорої бронзи дощів
Лежать гарбузи легендарні,
Аж цілий город заработів.*

B. Мисик

Прощається осінь ясним, ясним, блакитним небом, мов оченята у білявої панни, а земля ще не спішить розпрощатися з великою різноманітністю жовто-гарячого багрянцю листя дерев та кущів, своїх та імпортованих. Сальві ще пломеніють, хризантеми ще пнуться пишно вгору, а бідні айстри вже повні печалі й схиляють свої головки.

Це так, мов би всюди по світі, а на Північно-Американському континенті до звичайного осіннього краєвиду обов'язково належать на полях, на городах, на торговицях величезними валунами гарбузи.

Гарбузи мають свою праобразківщину в Америці від Тексасу через Мексіко і вздовж Середньої Америки аж до Північного Чіле. Докази наявності гарбузів були 7000 літ тому в Мексіко, 4000 в Перу, з часів після РХ в Арізоні, Нью Мексіко, Колорадо.

Гарбузи так були поширені в культурі в Америці, що їх би мусіли помітити перші европейці, які прибули до Америки. Та проте перший опис гарбузів маємо від еспанського дослідника Де Сото (1539). Дальші описи дали швейцарський ботанік Фукс (1543), французький — Лобзеліос (1591), англійський Жерад (1597) та численні пізніші автори.

Гарбузи це найбільші баштанні рослини з стеблом понад 10 м. Листя у них велике понад 25 см проміром. Вся рослина вкрита волосинками. Квіти жовті, окрім жіночі, окрім мужеські, але й ті й другі на тій самій рослині, себто роздільнополі, але однодомні. Рід гарбузів має понад десять видів і належить до ботанічної родини гарбузових.

Ботанічна назва гарбузів "Кукурубіта" й походить з ботанічної назви огірків "Кукуміс" та з латинського слова "орбіс" — коло, себто гарбузи це "заокруглені огірки".

Українська назва гарбузів походить від середньоазіятських назв дині "карпуз", "карбуз", "карбуша". Цього самого походження й німецька назва "Кюрбіс". Теперішня назва гарбуза в англійській мові "пампкін" походить від давньої грецької назви дині "пепо", "пепон", через французьку назву "помпон", "помпіон". Теперішня французька назва "пепон", італійська — "цукка", російська — "тиква", чеська — "тикев".

Німецький дослідник Віктор Ген виводить цю назву від слова "тика", "тичка", мов би від того, що колись пробували плекати гарбузи на тичках, що мало правдоподібно, вже хоч би із-за величини та тягару гарбузів.

Гарбузи рослини теплих країв і тепер вони в культурі між 50° пн. шир. та 30° пд. шир. Під час росту гарбузи потребують винятково багато води, бо напр. на творення одної частини сушини гарбузи потребують аж до 800 одиниць води, тоді, як кавуни та дині задовольняються 600-700 одиницями.

В культурі з гарбузів постало немало різних сортів, та найголовніші з них три: гарбузи велетенські, головна ознака яких кругла плодоніжка,. Гарбузи городні, у них і плід і плодоніжка ребристі. Гарбузи мускатні споріднені з городніми гарбузами. До городніх гарбузів належать різні кабачки та патісони, які відрізняються від справжніх гарбузів, тим, що їх можна споживати недозрілими (але не сирими, як огірки!).

Форма плодів гарбузів досить різноманітна, барва поверхні плодів різноманітна, але пануюча помаранчево-жовта, специфічна гарбузова, яка ото й панує в Північно-Американському краєвиді. М'якуш гарбузів переважно "гарбузовий жовтий".

В жовтих гарбузах міститься багато каротину-провітаміну А. В гарбузах буває цукру до 10% та менші кількості інших поживних речовин. Зате насіння гарбузів має до 50% олії високої поживної якості.

Тепер гарбузи в культурі, як кормова рослина та як городня та як польова рослина для людського споживання. Урожайність гарбузів 20-30 тонн з 1 га. Худобі гарбузи дають сирими, вареними та силосованими. У людську страву гарбузи йдуть вареними, печеними та в різних комбінаціях з тістом, чи з іншими додатками, які б підсилювали їх, бо самі гарбузи, як дуже водяні, не належать до ситних страв. Про це згадує Й.Ліна Костенко в одному із своїх віршів: "З пшона можна зварити куліш і гарбузову кашу". Українська кулінарія підсилює гарбузову кашу своїм прадавнім пшоном.

Перші американські поселенці зустрілися з гарбузами в культурі й охоче їх перебрали і в свій побут, де вони, себто гарбузи, так закріпилися, що й тепер, у наші часи, вони там сидять міцно!

Коли перші поселенці в Америці справляли обжинки, то вже на почесному місці були в них і гарбузи. Споживали їх печеними, для чого надрізували їх, вибирави з них насіння та начиняли порожні гарбузи яблуками, грушками, брусницями й так їх пекли. Теперішні способи споживання гарбузів безмежно різноманітні й помимо багатства та великої різноманітності в стравах теперішніх американців, гарбузи з їхнього столу не зникають і напевно вже не зникнуть! Така вже сила традиції!

В Україні гарбузи з'явилися на монастирських городах в 17 ст. Звідти вони ширілися поволі (як і кожна нова культура), на селянські городи. Але щоб гарбузи в Україні дуже полюбили, то в цьо-

му треба сумніватися, про що свідчить Іван Нечуй-Левицький (1881) у своєму творі "Старосвітські батюшки та матушки".

Дія цього твору відбувається на Україні початком 19 ст. З цього твору видно, що гарбузи стали такою нелюбою культурою, що служили символом відмови дівчини паничеві, який приїхав її сватати.

Плід гарбуза найбільший з усіх рослин у світі, тому вже величина плоду говорила, що та відмова дівчини була найбільша, найрішучіша, категорична. А якість гарбуза така низька, що тому він і надається для виявлення відмови. Це в протилежність яблукові, яким колись наша прамати Єва спокусила нашого прабатька Адама.

Величину гарбузів та їхню якість і використав український фольклор для виявлення негативної відповіді при сватанні. Для особливого підкреслення своєї негативної відповіді Онися не тільки поклала гарбуза у віз, але ще й поклала в кишені Балабусі, а дівчата-служниці ще й прив'язали гарбуза під возом.

Такі акції з гарбузами повторювалися тоді ма-
бути частенько, бо вже існувало й дієслово "гар-
бузити" у значенні відмовляти. Це цікавий випадок, коли рослина походженням з таких далеких країв находить таке оригінальне застосування в побуті іншого народу на іншому континенті, як гарбуз із Америки почав гарбузити в Україні.

Зовсім інакше зустріли й сприйняли гарбузи перші американські поселенці. Вони їх поставили на стіл на почесному місці, й називали його "Святым Гарбузом" і співали на його пошану жартівливу пісеньку, в якій говорилося про те, що вони мають гарбуза і на снідання, й на обід, і на вечір, та їдять його і з петрушкою та їдять його й без петрушки та з різними іншими додатками.

А тепер уже час згадати й про величину пло-
дів гарбузів. Уже було згадувано, що плоди гар-
бузів це найбільші плоди з усіх рослин на світі, себто ті максимальні плоди можуть бути вагою і в два-три фунти (1 фунт — 453 гр.), пересічно 20-30-50 фунтів, а максимальні ваги окремих плодів гарбузів стали гаслом, викликом, ціллю численних фармерів, яким, як американцям, спортивного духу не бракувало.

В 1980 році автор цих рядків, понад 200 фунтів вагою, на одній торговиці вперше побачив гарбуза велетня, якого не міг здвинути з місця! Запитав продавця, скільки ж він важить? Той відповів, що не менш, як триста фунтів!

А в 1981 році змагання виплекати найбільший гарбуз в Америці викликало широке зацікавлення серед людей, так що й преса подала деякі окремі приклади. Отже максимальна вага гарбузів досягнута року 1981 була: у фунтах: 317, 365, 377, 391 і 477.

Рекордові кабачки були фунтів: 325, 377 і 466. Фармер, власник рекордового гарбуза 477-фунтового, свого меншого гарбуза в 365 фунтів подарував у притулок для сиріт. Фармери змагаються здобувати рекорди в вазі гарбузів, а консервна фабрика в Огайо й собі не відстает з зма-

СТРАВИ — ТАНЦІ Й ЕСТРАДНІ ВИСТУПИ В КОЗАЦЬКОМУ СТИЛІ

TORONTO — Downtown: 97 Cumberland St.
(in Yorkville). Tel.: 961-4422

TORONTO — West: 5245 Dundas St. W. (at Kipling).
Tel.: 231-7447.

**EXPERT CATERING AND BANQUET
FACILITIES AVAILABLE.**

For information call 231-7447.

**ЯКЩО МИ кажемо, що молодь
майбутність нації — то що ми
зробили, щоб допомогти їй у її
праці?**

гається за першенство, бо вона консервує гарбузів найбільше в світі.

Рекордові гарбузи та кабачки є центром уваги десятків тисяч відвідувачів фармерських виставок, які разом з обжинками влаштовують у різних штатах Америки.

В погоні за рекордовими гарбузами може спортивне завзяття в фармерів, а може підсвідома журна, чим прогодувати все зростаюче населення так званого Третього Світу, якому бракує не тільки спортивного завзяття, але взагалі будь-якого прагнення. Хто його знає!

ПЛАТИВКА АНСАМБЛЮ ОДУМ-У "КОБЗАРІ" В СТ. КЕТЕРИНС, ОНТ.

"Глибокий сентимент минулого, тяга традицій, чар героїзму, музики і слова — все це разом втілюється... в бандурі". Улас САМЧУК

З метою, щоб зацікавити молодих українців і в них розбудити і плекати любов до традиційного інструменту кобзи-бандури, любов до рідної пісні і до свого Краю, Об'єднання Демократичної Української Молоді (ОДУМ) в Ст. Кетеринс, Онтаріо, в 1975 р. створило ансамбль бандуристів "КОБЗАРІ". Молодь майже з усіх виховних молодечих організацій бере активну участь в багатьох ділянках праці ансамблю: вдосконалення гри на бандурі, вивчення історії кобзарства, влаштування семінарів і літніх курсів під опікою Капелі Бандуристів ім. Тараса Шевченка з Детройту.

Ансамбль "КОБЗАРІ" успішно виступав у більших містах Канади і США, як Монреаль (під час Олімпіяди), Торонто (в Онтаріо Плейс і на Каравані), Лондон, Віндзор, Детройт, Брафало, Бавнд Брук і щороку підготував Різдвяну радіопередачу. Репертуар складається з народних національних українських пісень.

Керівником ансамблю є пані Оксана Метулинська.

КОБЗАРІ:

Михайлина Бабій, Надя Гаврилюк (заступниця), Галина Заяць, Олександр Качура, Іван Качура, Марійка Ківіряк, Ірина Коніт, Леся Коніт, Петро Крочак, Петро Мельничук, Леся Прокопець, Рома Черниш, Дмитро Шпитковський, Роман Шпитковський.

КОБЗАРІ (МОЛОДШІ):

Катруся Бринзій, Микола Головаш, Андрій Гордон, Таня Гордон, Діанка Ківіряк, Андрійка Кіт, Настина Кубов, Тома Кубов, Андрій Мамчик, Леся Метулинська, Ганна Метулинська, Лариса Михаськів, Мирослава Михаськів, Адам Поляк, Касандра Поляк, Тереса Рескович, Петруся Тарас, Женя Шоцька, Леся Штангренд.

ЗМІСТ ПЛАТИВКИ:

СТОРОНА 1

1. ПО ТОЙ БІК ГОРА народна пісня
2. ВИШІЙ, ВИШІЙ слова: М. Пироженко
музика: Г. Китастий сольо: Петро Крочак
3. КУЧЕРЯВА КАТЕРИНА народна пісня
4. МУЗИЧНИЙ МОМЕНТ муз.: Ф. Шуберт
5. БОНДАРІВНА народна пісня
6. ГОМІН СТЕПІВ фантазія
музика: Г. Китастий

7. МАРШ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ
(МАРШ ОДУМ-у) слова: І. Багряний
музика: Г. Китастий

СТОРОНА 2

1. ПОТОП (КАНТ) музика: М. Леонтович
сольо: Петро Крочак
2. ІХАВ КОЗАК ЗА ДУНАЙ народна пісня
3. ОЙ У ПОЛІ ВЕРБА народна пісня
4. БУКОВИНСЬКИЙ ТАНЕЦЬ аранж.: М. Бандера
виконують: Н. Гаврилюк, П. Мельничук
5. ИШЛИ КОРОВИ ІЗ ДІБРОВИ нар. пісня
6. МАРШ УКРАЇНИ слова: І. Багряний
музика: Г. Китастий сольо: Петро Крочак
7. ЗАЙЧИКУ інструментальний твір
обробка: Г. Китастий

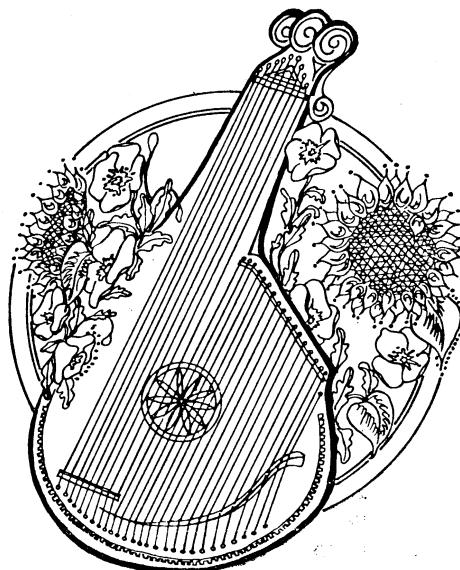
*Фотографія: Василь Корженівський
Інженер: Ворен Паркер, Ніягара Савнд,
Ст. Кетеринс, Онт.*

Продукція ОДУМ-у в Ст. Кетеринс, Онт.

Платівка награна на відпочинковій оселі
ОДУМ-у "УКРАЇНА", Лондон, Онтаріо, і при
Українській Православній Церкві св. Юрія,
Ст. Кетеринс, Онтаріо.

За інформаціями звертатися до:

Mykola Metulynsky — Administrator
ODUM BANDURISTS ENSEMBLE KOBZARI
42 Bunting Road — St. Catharines, Ont. L2P 1Z3
Canada

ПРИВІТАННЯ

До: Вельмишановних Членів Ансамблю
Бандуристів ОДУМ-у "Кобзарі",
м. Ст. Кетерінс, Онт.
На руки Керівникові і Дир. і Ансамблю
под. О. Метулинській СВП ОДУМ-у

Дорогі молоді подруги і друзі
і ВШан. подр. Оксано!

І знову в світ вилетіла одумівська ластівка,
плід мозолистої одумівської праці — плита Ва-
шого ансамблю! Мені надзвичайно приємно при-
вітати Вас з Вашим вкладом в українську скарб-
ницю культури і музики! Ваша праця нехай буде
яскравим прикладом як для одумівців, так і для
всієї української молоді! Честь Вам і хвала!

Моїм бажанням є, щоб Ваша плита розповсю-
дилася по всіх закутках Америки і Канади, і
принесла для всіх Вас задоволення, а головно
подр. Оксані і кол. Миколі Метулинському, ва-
шому адміністраторові.

Щасти Вам, Боже, у Вашій дальшій благород-
ній праці!

З пошаною і одумівським привітом Ваш

Віктор ПЕДЕНКО СВП
Голова Ц. К. ОДУМ-у
5-го грудня 1981 р.

**СКІЛЬКИ Ви прикладали старань, щоб
ОДУМ у Вашому місті був
активнішим?**

**Слухайте радіопрограму ОДУМ-у
"МОЛОДА УКРАЇНА"**

з радіовисильні
СНІН НА ХВІЛЯХ FM 101
в Торонто
КОЖНОІ СУБОТИ
від 6:00 до 6:30 вечора

Керівництво:

Головна Вищовна Рада Коша Старших
Вищовників ОДУМ-у в Канаді.

ПРЕСОВИЙ ФОНД "МОЛОДОЇ УКРАЇНИ"

Слідуючі особи склали на пресовий фонд "М. У."
під час Новорічної Маланки, яка відбулася
в Анатолія Омельченка.

Збірку перевів Володимир Тимошенко.

Марта Мельничук	\$15.00
Петро Ященко	10.00
Юрій і Таня Головатенко	6.00
Володимир і Люся Тимошенко	5.00
Andriй і В. Озимчак	5.00
Анатолій Омельченко	5.00
Ганя Кличок	5.00

	Разом \$51.00

**

Замість квітів на могилу бл. п. Ірини Манько,
на фонд журнала "Молода Україна" складаємо
25.00 долярів.

Сергій і Любa ВЛАСЕНКО
Ошава, Онтаріо, 5. 2. 1982

**

Із збірки під час тризни бл. п. Олександри
Омельченко. Збірку перевели Іван Данилюк і Пе-
тро Гандза, Торонто, Онт. — 70.00 дол.

**

У 8-му річницю смерти дорогої тата і дідуся
Григорія Романа, складаємо на нев'яну чий вінок
25.00 долярів.

Іван, Зіна КОРЕЦЬ і діти
Торонто, Онт.

**

З нагоди першої річниці смерті моєї дорогої
бабуні, покійної д-р Людмили Бризгун, складаю
пожертву на пресовий фонд "Молодої України"
в сумі \$5.00.

Людмила ШАНТА
Торонто, Онт., 3 лютого 1982

**

На нев'яну чий вінок бл. п. Олександри Омель-
ченко склали:
Юрій і Гейді Свириденко, Каледон, Онт. \$25.00
Юрій і Олена Лисик, Ошава, Онт. 25.00
Олександр і Любa Харченко, Торонто 15.00
Петро і Валентина Родак, Торонто, Онт. 10.00

**

Усім жертвам і збирщикам сердечне
спасибі!

Хто відійшов у Вічність і кого було згадано,
nehay спочивають в оселях Всевишнього, а па-
м'ять про них нехай завжди буде між нами.

Редакція і адміністрація "М. У."

ВСЕОДУМІВСЬКИЙ З'ЇЗД

США і КАНАДИ

відбудеться

в днях 21-го до 24-го травня 1982 р.

в Трентон, Нью Дж., США

РОЗТАШУВАННЯ ОДУМІВСЬКИХ ТАБОРІВ – ЛІТО 1982

США — Схід
Оселя ОДУМ-у "Київ" — Аккорд, Н. Й.

від 3-го до 17-го липня

Шістнадцятий Табір Виховників
Юного ОДУМ-у та Табір 2-ої Проби

На табір виховників прийматимуться кандидати, члени Юного ОДУМ-у у віці від 15-ти до 19-ти років лише за рекомендаціями голів філій ОДУМ-у та відділів ТОП-у або СВП/Д з тих місцевостей, де нема філій ОДУМ-у.

На Табір 2-ої Одумівської Проби прийматимуться кандидати, Старші Виховники Кандидати та Учасники або дійсні члени ОДУМ-у, які закінчили Табір Виховників Юного ОДУМ-у.

За детальними інформаціями та аплікаціями до повище зазначених двох тaborів просимо звертатись до 21-го червня на адресу Команди Виховників ОДУМ-у:

ODUM Councillor's Camp
c/o G. Krywolap, 221 Edridge Way
Catonsville, Md. 21228, USA, (301) 744-0168

від 17-го липня до 7-го серпня

ВІДПОЧИНКОВО-ВИХОВНИЙ ТАБІР
ЮНОГО ОДУМ-у

КАНАДА — Схід
Оселя ОДУМ-у "Україна", Лондон, Онт.

від 18-го до 31-го липня

ВІДПОЧИНКОВО-ВИХОВНИЙ ТАБІР
ЮНОГО ОДУМ-у

від 1-го до 15-го серпня

МИСТЕЦЬКО-КОБЗАРСЬКИЙ КУРС
є під патронатом Капелі Бандурристів
ім. Т. Шевченка.

Левко ГУСИН

НЕВІЛЬНИКОВІ ПІСНІ

Іванові Козачкові
у тридцятьріччя хору "Україна"

присвячу

У степу безмежнім, збитому вітрами,
У хатині рідній десь там за полями,
У колисці-довбанці, мовби у човні,
У зелених горах в сизій далині,
Над пінистим морем сивим-молодим,
Над Дніпром чи Тисою, де жив побратим, —
Скрізь дзвеніла пісенька радісно-п'янка,
Посибла в юності їй вічно молода.

Про кохану дівчину мовоноїку вела
І про ту дібровоноїку, де жила вона...
Про сліпих невольників у чужім ярмі,
Про звітляжців-лицарів, що лягли в борні...
Про надію-мрієньку завжди молоду,
Про похід-доріженьку піляну,
Про коня-товариша, що за козаком
Ніс похило голову нишком-потайком.

І, здавалось, пісня та — дівчина в вінку,
Що вогнем запалює мрію чарівну.
І здавалось, пісня та — шабля у бою,
Що сіяла іскрами за волю свою...

Із дум вона сплетена у степу бентежнім,
Ятрилася в Довбуші, меснику м'ятежнім.

Мов народне горенько у могилах шведських,
Частоколом зведені з голів турецьких,
Вилася-снувалася, в серце нагорталася,
Дзвоном роздавалася в душі юнака,
Билася-побивалася чайкою вона,
Пісня непокірна, радісна її сумна.

Чим розвіять тугоньку в неспокою час,
Чим змести наругоньку, що покрила нас?

Пісенько-порадоночко поможи мені,
Матінко-голубонько, побудь при мені!...
Розвій мою тугоньку в невиспані ночі,
Здійсни мої мрії і слова, пророчі!...

— Пісню, любий сину, нагадай собі,
Сльозу материнську відчувай у сні,
Пісню лебедину лицаря-звітляжу
Бережи на долю, зберігай на щастя!...
Щось перевелися кобзарі-сліпці,
Сходять із дороги, йдуть на манівці!...
Нехай посивіш ти від дум тяжких —
Не кланяйся долі, горни молодих!...
Програмить ще пісня, громом програмить,
І приспане горе розжене умить,
Нагадає всім вона про бої-походи,
Снопелить на порох чварі і незгоди
Попливуть з вітрами лихії пригоди
І свободи прапор, кулями прошигай,
Піднесе з темряви предок недобитий...
Бережи ту пісню, заповідь мою,
Ори свою ниву, не здавайся в бою!

УВАГА!

Читайте в українській мові велику книгу роздумів колишнього радянського генерала-правозахисника Петра ГРИГОРЕНКА

УВАГА!

КДБ. Є в книзі мова ї про спроби створити антирадянський підпільний рух і зворот від нього до відкритого правозахисного руху на базі Гельсінських угод.

Автор подає близкучу характеристику учасникам УГГ — Миколі Руденкові, Левкові Лук'яненкові та багатьом іншим українським, російським, єврейським, татарським та іншим дисидентам. У спогадах подається інформація про жертву, а подекуди й героїчну діяльність дружин та матерів дисидентів та жінок-членів УГГ.

Книга матиме ПОНДІ 800 сторінок звичайного формату в твердій оправі. У ПЕРЕДПЛАТИ КНИГА КОШТУЄ 25 ДОЛЯРІВ. А в продажу після випуску ціна буде ДОСТОСОВАНА (підвищена) ДО ПОТРЕБ ПОКРИТТЯ КОШТІВ ВИДАННЯ НА ТОЙ ЧАС.

У зв'язку з НЕПРИБУТКОВИМ характером цього видання, що є формою скромної фінансової допомоги авторові, а водночас і моральною підтримкою для нього, ФУНДАЦІЯ ІМ. І. БАГРЯНОГО, як ініціатор, закликає громадянство й прихильні до автора установи й організації відгукнутися відповідною допомогою видавництву в справі цього видання.

Просимо ПРИСПІШИТИ з ПЕРЕДПЛАТОЮ цієї КНИГИ. А також у міру можливості СКЛАДАТИ ПОЖЕРТВИ НА ЦЕ ВИДАННЯ. Як передплату, так і пожертві просимо надсилати ТІЛЬКИ ЧЕКОМ (не готівкою!), або грошовим переказом (моні ордер), виписаним на BAHRIANY FOUNDATION, INC.

Адреса: Mr. S. Jewsevskyj
420 Woodhaven Place, Philadelphia, Pa. 19116, USA

ВІДГУКНІТЬСЯ НЕВІДКЛАДНО, ЩОБ УМОЖЛИВИТИ ВИДАВНИЦТВУ ВИДАТИ ЦЕЙ ВИЯТКОВИЙ ДОКУМЕНТ ЕПОХИ НАЙБЛИЖЧИМ ЧАСОМ.

Книга написана жвавим, легким стилем і читається з великим захопленням та без труднощів розуміти її.

Пожертві, складені на цілі Фундації, зокрема на цю книгу, звільняються від податку. Поквитування від Фундації включатиме її номер для звільнення.

Управа Фундації ім. І. Багряного

**ДАЙТЕ НАГОДУ бути Вашим дітям з
рештою молоді ОДУМ-у на
сходинах в роях, на тaborах!**

СПОГАДИ

ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ І ДУМИ

Заходами Фундації ім. І. Багряного незабаром вийдуть із друку у видавництві "Українські Вісті" спогади генерала Петра Григоровича ГРИГОРЕНКА, які охоплюють нелегкий, але незвичайно цікавий, життєвий шлях автора від трилітнього сільського сироти з півдня України до генерала радянської армії, а згодом, з початку 60-их років, одного з провідних ініціаторів і учасників правозахисного (дисидентського) руху в СРСР і Україні.

У книзі відображені цікаві й влучні спостереження з часів громадянської війни, яскравий і проникливий опис ще дуже молодого робітника в Донбасі за часів НЕП-у, навчання автора в Харківському інженерно-будівельному інституті та в Академії Генерального Штабу в Москві, докладні описи офіцерської служби на Далекому Сході, в Білорусі, Україні та криваві чистки там радянських збройних сил, систематичне вигублення інтелігенції та всього населення голодом і безперервними арештами. Висвітлено згубні наслідки колективізації, нищення церков та дорогоцінних історичних пам'яток, а також причини початкових катастрофічних поразок СРСР у війні.

Читач знайде обширний опис радянсько-німецьких боїв, в яких автор приймав особисту участі, зокрема боїв на Закарпатті в кінці війни, опис академічно-наукової (професорської) праці в Академії ім. Фрунзе в Москві після війни, де він керував науково-дослідним відділом та катедрою кібернетики, яку сам створив, та багато-багато інших ситуацій, спостережень і глибоких роздумів.

У цій книзі подана глибока, убивча критика ленінізму й сталінізму. Це кричущий документ брутальної епохи, проникливо представленої автором з феноменальною пам'яттю й великою відповідальністю перед історією. Це убивчий обвинувальний акт всій радянсько-комуністичній системі з її ленінщиною, сталінчиною і брежnevчиною.

Ці спогади — це історія зародження і зростання правозахисного руху та місця в ньому генерала П. Григоренка. Це історія, як радянське суспільство позбувалося в роки Хрущова витвореного сталінчиною страху, без чого не могли зродитися надії на давно назрілі потреби радикальних змін режиму в СРСР. У книзі подано, як росли в автора опозиційні настрої; подано й наслідки того — виключення його з КПРС, із армії, із науки, запроторення до "психушки" на примусове "лікування" кримінальними методами

Д-р О. Архімович

УНІКАЛЬНА ПРАЦЯ З УКРАЇНСЬКОЮ ТЕРМІНОЛОГІЄЮ

Союз Українок Америки видав у Нью-Йорку 1980 року працю Наталії Чапленко "Українські назви з кухарства й харчування, слівник з поясненнями", а в цьому слівнику подано близько 3500 назв. Загальний характер цієї праці з'ясовано в "Передньому слові", а техніку її укладання — в статті "Пояснення умовних позначок, наявних у цьому слівнику", після якої надруковано список "умовних скорочень". Далі вміщено список "використаної літератури" з поділом на розділи: "Слівники й енциклопедії", "Кухарські книжки та підручники", "Дослідження та інші видання". Разом із самим слівником ця книжка має 115 сторінок "нормального" книжкового формату.

Самий слівник є наслідком багатолітньої й наполегливої роботи та дослідів його укладачки Наталії Чапленко. Фактичний матеріал з цієї термінології вона почала збирати ще 1942 року на Україні, коли працювала на Лемківщині як учителька в школі хатнього господарства та городництва, а на еміграції вже друкувала його в жіночих журналах, найбільше в ж. "Наше життя". Тільки тепер уже вона використовувала різні слівники, енциклопедії та досліди і, кінецькінцем, у неї виникла ідея укладти збираній матеріал у вигляді "кухарського слівника", оскільки термінологічного слівника з цієї царини не було й досі видано ні на Україні, ні на еміграції. Але в процесі роботи вона вийшла поза межі кухні та кухарства як таких, і це велика позитивна риса її праці. Адже вона, ця її праця, веде читача й туди, в "широкий світ", звідки походить сирий матеріал для кухарства, — в сад, город, ліс, луки, поле, а також у водяні простори озер, річок, морів. Це дало укладачці можливість подати читачам багато назв із рослинного й тваринного світів, — назв садових плодів, ягід, горіхів, трав (herbs), що їх уживають як прянощі, різноманітних грибів як продуктів лісу (63 види) тощо; з тваринного світу особливо багато подала укладачка назв риб,

морських і прісноводних (163 види), птахів (23 види), різних морських істивних тварин (30 видів: раки, м'якуні та інші). Для всіх видів тварин і рослин подані латинські назви. Не забута хемія. Починаючи з назв хемічних елементів, які входять до складу харчових речовин, наведено склад багатьох хемічних сполук, що стосуються кухарства, як також хемічних процесів, наявних у готовуванні харчів.

Подавши для тваринних видів латинські назви, укладачка подала також англійські відповідники для багатьох термінів, щоб тутешні, еміграційні читачі розуміли краще українські. При багатьох назвах вона дала також пояснення їх (звідси отої підзаголовок: "слівник з поясненнями").

Щодо походження зареєстрованих слів, то в неї є діялектизми, архаїзми (назви страв, які вийшли з ужитку, але згадуються в творах наших давніших письменників). З огляду на посилену тепер свідому русифікацію української мови на Україні укладачка відзначає їх позначкою ("рус", напр., "сичуг" замість укр. "гляг"), але ті назви, які прийшли в українську мову разом із російськими стравами, вона позначає ("рос.", "кулеб'яка"), тобто так, як це вона робить і з французькими назвами французьких страв, позначками ("фр.") тощо.

Але наявність у її слівникові різних походженнім назв не значить, що вона їх усі рекомендує до вживання, — ні, вона виразно вказує, яких треба вживати, щоб

не виходити за норми нашої всеукраїнської літературної мови, її термінології. Ці терміни у книжці надруковані чорним друком без будь-яких позначок (напр., "борощо", протиставлюване діялектизму "мука").

До речі сказавши, мені як біологові, хотілося б докладніше розглянути деякі спеціальні тонкощі термінології цього слівника, але це переобтяжило б рецензію, а можливо, й стало б перешкодою для надрукування її в наших переважно популярних журналах. Я ще відзначу тільки ту особливість цієї праці, що в ній укладачка, як ботанічка освітою, не забула дати й пояснити ботанічні назви частин і органів рослин, таких, як лист, стебло, корінь, кореневище, плід, насіння тощо. Ці органи чи частини входять часто як сировина в харчові продукти, і через те згадка про них не порушує теми моєї рецензії, визначеній (теми) в назві книжки "Українські назви з кухарства й харчування", тим часом як матеріал її, як це я відзначив вище, виходить за межі цього заголовка, а наявність нерозглянутих у цій рецензії біологічних "тонкощів" ставить цю працю шановної укладачки на вищий рівень супроти звичайних суто кухарських видань.

З огляду на це я хотів би висловити шире побажання, щоб ця унікальна праця знайшла читачів не тільки серед працівників кухні, але й серед ботаніків, агрономів, мисливців та рибалок.

Ціна 6.00 дол.

Замовляти:

UNWLA
108 Second Ave.
New York, N. Y. 10003, USA

ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

Торонто, Онт. — Як частина відзначення Дня Української Незалежності 22-го січня 1918 року, фірма John T. Zubal Publishers, у співпраці з Катедрою українознавчих студій при Торонтонському університеті, випустила чотири публікації з серії Революція й Націоналізм у Модерному Світі. Ці публікації

вперше з'явилися у період української революції. Кожне видання у цьому першому передруку має вступ написаний, д-ром Павлом Р. Магочим, керівником Катедри українознавчих студій при Торонтонському університеті.

Ця серія історичних праць включає збірку есеїв *Russia, Poland, and Ukraine* Густава

Стеффена, тодішнього шведсько-го політика й прихильника української справи, й другу збірку *The Ukrainians and the European War*, видана Українською Національною Радою в Америці. Дуже цінним документом є *The Historical Evolution of the Ukrainian Problem*, шістдесят сторінковий огляд української історії до Першої світової війни, написаний великим українським істориком, Михайлом С. Грушевським. Повний текст щодо України в договорі Брест-Литовськ 1918 року, який подає інтернаціональне при-

знання української держави, є передрукований під заголовком *Texts of the Ukraine 'Peace' with Maps.*

Ці чотири передруки разом висвітлюють як представляли українську проблему англомовному світові під час критичних післявоєнних років 1918-1919. Примірники можна набути від фірми

John T. Zubal Publishers
2969 West — 25th St.
Cleveland, Ohio 44113, USA

22 січня 1982 р.

Онтарійського уряду й щирі побажання дальнього успіху Катедрі українознавчих студій й опісля говорив про історичне значення договору нової конституції для Канади, який був завершений 5-го листопада 1981 р. Прем'єр Дейвіс, який відіграв важливу роль у довгій конституційній дебаті, також підкреслив вклади українців і інших етнічних груп у збагачення канадського суспільства.

Привіти і побажання Катедрі українознавчих студій передавали: Артер Кругер, декан факультету гуманістичних і точних наук при Торонтському університеті; Василь Дячук, міністер Альбертського ряду; Петро Саварин, голова Федерації Канадської фундації українських студій; Іван Тутецький, голова Федерації українсько-канадських професіоналістів і підприємців. Петро Саварин, якого нещодавно найменовано Канцлером Альбертського університету, відмітив значну фінансову підтримку Катедри українознавчих студій зі сторони федерального уряду Канади й провінції Онтаріо, й він закликав усіх українців продовжувати збірку фондів на катедру, щоб забезпечити повну суму пожертви \$1,000,000.

Завдяки зусиллю комітету екзекутиви Фундації українознавчих студій, перша річниця Катедри українознавчих студій відбулася успішно. Проект Катедри твердить, що українські громади усіх частин Канади зуміли спільно співпрацювати і співпрацювати з науковими й державними інституціями, щоб створити катедру при університеті, яка би була присвячена виключно українській історії й культурі. Інші достойні гости, яких присутність на вечері є знаком їх відданості цій меті, були: Єпископ Ісидор Борецький, ієрарх Української католицької церкви; Архимандрит Іван Татарин, Української католицької церкви; Микола Лелюк, міністер Онтарійського уряду; Іван Яремко, колишній провінційний міністер; Ал Колін й Юрій Шимко, посли до онтарійських легіслатур; Петро Яцик, який недавно пожертвував 45.000 дол. на спеціальний проект Катедри; й д-р Павло Р. Магочий, керівник Катедри українознавчих студій.

"Молода Україна" — журнал ОДУМ-у появляється впродовж 30 років існування ОДУМ-у. З роками мінялася його і величина і місце видання. На фото "Молода Україна" в різні роки.

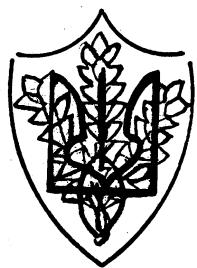
Фото Олесі Коновал

РІЧНИЦЯ КАТЕДРИ УКРАЇНОЗНАВЧИХ СТУДІЙ

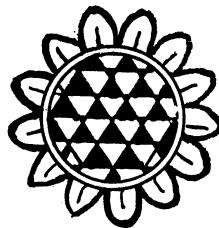
Торонто, Онтаріо. Віліям Дейвіс, прем'єр провінції Онтаріо, був головним промовцем на першій з черги річній вечері фундаторів Катедри українознавчих студій при Торонтському університеті, яка вшанувала тих, які дали Катедрі фінансову підтримку. Цю вечерю спонсорували

Фундація Катедри Українознавчих Студій й Канадська Фундація Українських Студій. Понад 500 гостей прибуло на річну вечерю, яка відбулася 19-го листопада у елегантному готелі Гарбор Кестел Гілтон на берегах Онтарійського озера.

Прем'єр Дейвіс передав привіт

СТОРІНКА ЮНОГО ОДУМУ

Ганна ЧЕРІНЬ

РОЗКАЖИ ПРО УКРАЇНУ!

Нині мав мій любий тато
Вільного часу багато
(Мама десь пішла в гостину).

— Йди до мене у кімнату
І розкажи про Україну
Все, що знаєш, любий тату,
Бо ні з мамою, ні з татом
Я ніколи не була там.

— Говорить про Україну
Можна місяць безупину,
Можна й більше... Все, Людмило,
В Україні серце міле.

Там в степах шовкові трави,
Там тополі величаві.
Ріки там такі співучі!
Горді гори, гострі кручи.

— Як там тепло? Як в Тексасі?
Як в Флориді? Арканзасі?

— Ні, там є також і зими,
Ще й з морозами міцними,
Та зате, як літо прийде —
Щедре сонце прийде з ним.
Є і в нас своя Флорида —
Чорноморський теплий Крим,
Де ростуть розкішні пальми...

— Там були мамуся й тато?
— Не були ще там, на жаль, ми —
Грошей так не мав багато...

— А будинки України
З чого роблять? З цегли? З глини?
— Різні є. В модернім місті,
В електричному намисті,
Є високі кам'яниці
Із бетону або криці.
А по селях, здовж долини,
Там хатки будують з глини.
Сад густий — ледь видно хату...
— В тих садках травичка, тату?

— Є й зелені моріжки,
І з пісочку доріжки...
— По траві ходити вільно?
— Можна, як вважати пильно,

Щоб не стати де на квітку,
Що така пахуча влітку.

— Чи велика Україна?
Чи гориста, чи рівнина?
— Ось іди,
Поглянь сюди:

Тут із півдня — Чорне море,
Трохи вбік — Карпатські гори.
Ген на захід, аж по Татри
Розкладають лемки ватри.
В горах бойки та гуцули,
На рівнинах — подоляки.
Між озерами — Полісся,
Там, де ліс густий розрісся.
А на сході харків'яни,
І полтавці, і кияни,
А в степах на ярім сонці
Хліб вирощують херсонці,
Ще й солодкі кавуни
От-такої товщини!

І була в достатку здавна
Україна пишна й славна.
Скрізь краса, багатство, світло,
Все росло, міцніло, квітло!

Ми з землі своєї мали
І вугілля, і руду,
І корисні мінерали,
Й рясні овочів в саду.
Хоч у складі України
Є відмінні племена,
Всі вони — народ єдиний,
Всі вони — сім'я одна.
Кожне має гарну ношу,
Звичай ї пісні хороші.

Та на край такий багатий
Заздрі вороги, мов круки,
Налітали, щоб зібрати
Те добро у власні руки.

Ми на півночі з Москвою
Без природної межі.
Наши предки все до бою
Йшли на армії чужі.
Що вривались в землю нашу
Від Полісся до Сиващу.

— А татари, знаю теж,
Воювали з нами, тату!

Одумівці Таня Дрозд і Тарас Родак вітають о. Петра і добродійку Бублик на прийнятті, влаштованім для них громадою при катедрі св. Володимира в Торонто 12-го грудня 1981 р.

Фото Ів. Корця

— О, було від них пожеж!
Все палили — хліб і хату!

Козаки зібрались в Січі,
Що сміялись смерті в вічі.
В Чорне море крізь лимани
Запорізькі отамани
На татар вели до бою
Козаків-героїв!

— А бувало, що татари
Йшли на нас з Москвою впарі?
— Йшли вони із різних боків
Впродовж довгих-довгих років.
З заходу ще й поляки
Нам давалися взнаки!

Важко битись на три боки!
Крови пролились потоки...
Ми в нерівному бою
Землю втратили свою,
А тепер кати червоні
Нас тримають у полоні.

— Як же буде, любий тату:
Хтось в твою вселився хату,
І тепер ти вже ніколи
Не побачиш свого поля?

— Ні, дитино дорога:
Всі стають народи вільні.
Прийде ще на нас черга,
Тільки будьмо духом сильні!

Знай і ти, що землю власну,
Хоч покривдену й нещасну,
Треба над усе любити,
В серці глибоко носити!

Слава йде по світі цілім
Про змагання до свободи.

Рома МАЗУРЕЦЬ

ДИВНА ПОДОРОЖ ДО НЬЮ ЙОРКУ

Жюрі "Конкурсу творчості молодих" присудило 9-літньй Ромі Мазурець за це мініятюрне оповідання 4-ту нагороду, див. стор. 5.

Одного дня тато, мама, мій брат Марко і я вирішили поїхати до Нью Йорку.

Взяли потрібні речі й пішли до залізничної станції, купили квитки і, нарешті, ми вже в потязі. І тут сталася дивна пригода: кондуктор продавав кукурудзу і яблука. Деякі люди купували і кукурудзу і їли її. Коли вони її з'їли, на їхніх носах зробилися червоні бульби, а на очах великі окуляри. Нарешті ми в Нью Йорку. Коли я зійшла з потягу, то побачила, що всі ходять на руках, дотори ногами.

— Багато дивного діється тут, — подумала я.
Раптом бачу велике яблуко котиться вулицею і просто на мене. Я перелякалася і пробудилася. Дивлюся, а це був лише сон.

За свободу словом, ділом
Скрізь змагаються народи.

Правда кривду ще поборе,
Пропаде лихе свавілля —
І буде нашим Чорне море,
Крим, Карпати і Поділля.

Із книжечки "Щоденник школлярки Мілочки",

1979 р.

Листи до редакції

Вельмишановний Пане Редакторе!

Оде прочитавши журнал "Молода Україна" число 305, хочу сердечно подякувати вам трударям журналу "М. У.", а також дописувачам. Від першої сторінки до останньої є надзвичайно цікаві дописи, вірші і т. д. Особливо (для мене) цікавий нарис вельмишановного Віталія Бендера "ОДУМ зближька", його думки я цілковито по-діляю і широко дякую йому, що він потрудився написати за організацію ОДУМ. Було б бажано, якби дописи Віталія Бендера були частіші. Також, які прекрасні поезії Світлани Кузьменко, мусимо дякувати Богу ще за одну зірку серед наших письменників. Цікава стаття Валентина Мороза "Втікачі з Польщі" і А. Лисого "Митрополит В. Липківський". Цих двох авторів також бажано б частіше читати в "Молодій Україні". Ну, а взагалі дякую всім дописувачам, бо кожна сторінка була цікава, не менше гарні і фотографії.

Бажано, щоб в журналі були дописи дисидентів або нових втікачів із України і Польщі. Добре було б, якби Віктор Боровський і Л. Плющ описали деякі їхні життєві пригоди. Обидва ці дисиденти уміють цікаво описувати життя в Україні. Я читала обох авторів книжки: "Поцілунок Сатани" В. Боровського і "History Carousel" в англійській мові Л. Плюща. Раджу їх прочитати кожному.

З щирим привітом

Олена ЛИСИК
Ошава, Онт., Канада

П. С. Кладу чек 10 дол. на пресфонд. Бажаю вам усім щасливого Нового Року!

**

Вшан. пані Лисик! Щиро сердечне спасибі за гарну рецензію на листопадове число журналу, та за Ваші побажання і пожертву.

Ред. і адміністрація

**

До Редакції "Молода Україна"
ВШановний п. Редакторе!

Нарешті покінчив із колядою. Морози і страйк водіїв автобусів не дали можливості ліпше провести, але сам також перевів цю коляду за листою і зібрав на пресфонд 104 дол. — сто чотири дол. Морально підтримали І. Гарбуз і В. Сойко, бо з ними думав обійтися знайомих та поколядувати, а так не вийшло через великі морози.

Прикладаю список жертводавців і прохаю опублікувати та вкладаю чек на 104 дол.

Бажаю співробітникам всього найкращого.

А. СТЕПОВИЙ
Монреаль, 21 січня 1982

**

Дорогий Пане Професоре! Щире спасибі за Ваші батьківські турботи, за переведення коляди в Монреалі на цей журнал. Як Вам відомо, з січня 1982 р., поштова оплата за пересилку журналу підскочила з 23 до 45 центів за примірник і нам стало тяжче зводити кінці з кінцями. Однаке, ми віримо, що при допомозі таких добрих людей, як Ви, всі труднощі будуть подолані. Складаємо також подяку всім, хто зложив коляду.

Редакція і адміністрація

**

До Хвальної Редакції журн.
"Молода Україна"

"Молода Україна" за листопад 1981 р. має кілька гарних статей. Має гарні згадки про мит. Василя Липківського. Світлана Кузьменко пише чудові поезії. А її "Лист", то — перлинка!

Бажаю Вам усього доброго!

П. М., Потомак, Мд., США

**

ВШан. п. Редакторе!

Я маю одну проблему. Мені здається, що колись в журналі була згадка про Корольова — винахідника ракет у Сов. Союзі. Пригадую навіть кінець статті: щось подібне як "Стояв Браун, коли пускали першу американську ракету і в той момент думав про Корольова". Може Ви мені в цьому допоможете? Я маю всі річки "Молодої України" і не можу цієї статті знайти.

З пошаною

Іван Передерій
Монреаль, Канада

Дорогий пане Передерій! На жаль, не можемо Вам допомогти, бо не маємо обліку всіх друкованих у "Молодій Україні" статей. Однаке, Ваш лист друкуємо з метою, що хтось з читачів прийде з допомогою.

Редакція

ПОВІДОМЛЕННЯ

З ініціативи управи ТОП-у в Торонто
в неділю 4-го квітня 1982 р. о 5:30 по обіді

буде відзначено

**10-ЛІТТЯ
РАДІОПРОГРАМИ "МОЛОДА УКРАЇНА"**

(присвячена 10-літтю упокоєння митрополита Іларіона) і 30-ліття журналу "Молода Україна".

Імпреза відбудеться в залі при українській православній катедрі св. Володимира, 404 Бетирст вул., Торонто.

КРЕДИТОВИЙ СОЮЗ

- Платить за різні щадничі пляни **18 – 19%**
- Дає малі і велики особисті і моргеджеві позички, в міру можливостей
- Має життєву асекурацію на заощадження до \$ 2.000 на особисті позички до \$10.000 після вимог КЮМІС.
- Має чеки особисті даром і для подорожуючих та платить 3% на чекові конта.
- Приймає оплати за газ, електрику, телефон і воду.
- Дає різні фінансові поради.
- Дає пашпортові гарантії
- Дає добру, точну, чесну і вчасну обслугу
- Дає добре кредитові звіти
- 31 рік на службі Рідного Народу
- Вступайте в члени і щадіть ще ніж Вам треба позички, малої чи великої
- Позичайте на догідні сплати і низькі відсотки.

SO-USE CREDIT UNION LTD.
406 Bathurst St.
Toronto, Ont. M5T 2S6
Tel.: 363-3994

BRANCH OFFICE:
2258 Bloor St. West
Toronto, Ont. M6S 1N9
Tel. 763-5575

ЧИТАЙТЕ
“МОЛОДУ УКРАЇНУ”
І
ПОШИРЮЙТЕ
ЦЕЙ ЖУРНАЛ
МІЖ
СВОЇМИ РІДНИМИ
І
ЗНАЙОМИМИ

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД “МОЛОДОЇ УКРАЇНИ” ЖЕРТВУВАЛИ:

Марія Бойко-Дяконов, Пентіктон, Б. К.	\$25.00
Іван Богданів, Форт Лодердейл, США	\$12.00
Алла Гавриш, Торонто, Онт.	12.00
Юрій і Таня Головатенко, (колядка), Miccicaga, Онт.	10.00
Борис Яремченко, Лондон, Онтаріо	8.00
Отець Ф. Легенюк, Скарборо, Онт.	6.00
Марія Посипайло, Форт Лодердейл, США	6.00
Євфросинія Рудевська, Саскатун, Саск.	6.00
М. Матвієнко, Ля Саль, Кве.	6.00
К. Сірко (колядка), Ошава, Онт.	5.00
Юрій Похвин, Норвал, Онт.	5.00
О. Одарченко, Чікаго, Ілл.	3.00
Дем'ян Пальчик, Детройт, Міч.	3.00
Іван Руденко, Евенстон, Ілл.	3.00
Василь Сербу, Чікаго, Ілл.	2.00

НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ ПРИЄДНАЛИ:

Л. Ліщина, Торонто, Онт. 1
Жертводавцям і прихильникам
“Молодої України” щира подяка!

Редакція і адмін. “М. У.”

КОЛЯДА З МОНТРЕАЛЮ

переслав колядник і збирщик
А. СТЕПОВИЙ

A. Степовий	\$ 3.00
Василь Сойко	10.00
В. Друк	2.00
I. Козачок	3.00
Катерина Гладунів	3.00
Євген Вусатий	3.00
Віра Вусата	2.00
Люся Палка	2.00
Мик. Моспан	2.00
I. Камбула	1.00
Віктор Цвітков	3.00
д-р Ол. Мельник	5.00
Ол. Метелиця	2.00
Василь Левченко	5.00
Петро Сарнаєвський	5.00
I. Цвітков	2.00
Я. Петронюк	1.00
П. Ломика	2.00
Олександер Ромас	10.00
I. Передерій	2.00
Ф. Малиш	2.00
О. Радюк	2.00
Іван Сапа	5.00
Жорж Буреш	5.00

N. - J. SPIVAK LTD.

R. R. 1.

LONDON, ONTARIO

(Pre-mix concrete)

VILLAGE DELI

СМАЧНІ М'ЯСНІ ВИРОБИ

фірми

СЕМИГЕНА

Крамниця на розі вулиць
Бересфорд і Блюр Зах.
в Торонто

Власник

ПЕТРО СТЕПУРА

258 Beresford Ave.
TORONTO, ONT.

Тел.: 767-3755

АРКА ЗАХІД

2282 Bloor Street West
Toronto 9, Ontario
Tel.: 762-8751

В нас можна набути книжки,
українські часописи та жур-
нали, пластинки, друкарські
машинки, різьбу та кераміку,
полотна, нитки і вишивки.

Маємо великий вибір дару-
нів на різніоказії.

Просимо ласкаво нас відвідати!

Гая Глухів	2.00
Іван Гарбуз	10.00
Ніна Ромас	3.00
Ольга Терещенко	2.00
Олександра Аксюк	5.00

Разом \$104.00

If not delivered please return to:

MOLODA UKRAINA
Box 40, Postal Station "M"
TORONTO, ONT., CANADA
M6S 4T2

Ціна 1.25 дол.
в США і Канаді

R. CHOLKAN & CO. Ltd.

2190-B Bloor St. W. — Toronto, Ont.

INSURANCE FOR: FIRE, AUTO, LIFE
УСЯКОГО РОДУ АСЕКУРАЦІЇ ВІД ВОГНЮ,
НА АВТА, ВІД КРАДЕЖІ, НА ХАТУ.

Телефонуйте до

ЯРОСЛАВА КОВАЛЯ

Tel.: 763-5666

SIPCO OIL LTD.

HOME COMFORT DIVISION

83 Six Point Road

Toronto, Ontario M8Z 2X3 — Tel. 232-2262

1. Доставляє найкращої якості опалову оливу та дає безкоштовне чищення печей і обслугу
2. Вкладає і фінансує ісві печі ("форпеси")
3. Вкладає прилади до звогчування повітря ("гюмідіфайрс")
4. Все фінансуємо на догідні сплати

— 24-годинна обслуга —

ТЕЛЕФОНУЙТЕ ВДЕНЬ І ВНОЧІ:
232-2262

Свої рахунки можете платити безкоштовно у Community Trust Co. — 2299 Bloor St. W.

Провадимо також власні бензинові станції під назвою SIPCO. Просимо наших відборців заїжджати до наших SIPCO і наповнити авта бензиною.

ROCHESTER FURNITURE CO. LTD.

ТРИ ВЕЛИКІ КРАМНИЦІ

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ХАТНІХ МЕБЛІВ:
віталень — спалень — їдалень — холодильники — пральні — машини — електричні і газові печі — телевізори — радіо.

TORONTO CENTRAL

423 College St. W. — Tel.: 364-1434

TORONTO WEST

121 Dundas St. W. — Tel.: 535-1188

MISSISSAUGA

1995 Dundas St. E. — Tel.: 624-4411

Увага!

Увага!

КУПУЙТЕ ЗБІРКУ ПОЕЗІЙ

МИХАІЛА СИТНИКА

ЦВІТ ПАПОРОТІ

Крім поезій, до збірки входять: стаття про творчість поета М. Вірного і бібліографія творів поета, складена інж. І. Лучковим.

Ціна книжки у твердій обкладинці \$6.50, у звичайній — \$5.00.

Замовлення з належною сумою слати на адресу:

Mr. H. KALMAN
376 Green Lane
Ewing, N. J. 08638, USA